

**RÁKOSCSABAI JÓKAI MÓR REFORMÁTUS
ÁLTALÁNOS ISKOLA**
OM azonosító: 201632

1171 Budapest, Szánthó Géza utca 60.

Tel.: 258 20 15

Fax: 258 03 32

E-mail: info@jokaim.sulinet.hu

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2013

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ.....	3
ÁLTALÁNOS ADATOK.....	4
1. Az iskola nevelési programja	5
1.1 A Magyarországi Református Egyház köznevelési intézményeinek közös nevelési célkitűzései	5
1.2 A Rákoscabai Jókai Mór Református Általános Iskola küldetésnyilatkozata	7
1.3. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai.....	9
1.4 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	13
1.5 Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	15
1.6. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	26
1.7 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai	28
1.8. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	29
1.9 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje.....	32
1.10. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel	32
1.11 A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata	34
1.12. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai	40
1.13 A felvételi eljárás különös szabályai	40
2. Az intézmény helyi tanterve	41
2.1 A 2011. évi CXCV. törvény A NEMZETI KÖZNEVELÉSRŐL az 1993.évi LXXIX. törvény hatályba maradó része alapján elfogadott Kerettanterv	41
2.2 Az iskolai tankönyvválasztás elvei	51
2.3 A Nemzeti alaptantervben megfogalmazott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása	52
2.4 Mindennapos testnevelés	53
2.5 Tankötelezettség.....	54
2.6 A választható tantárgyak, foglalkozások szabályai	56
2.7 Projektoktatás	57
2.8. A tanulók esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések.....	59
2.9 Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékelése és minősítése, a magasabb évfolyamba lépés feltételei	64
2.10 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása	70
2.11 A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei.....	71
2.12 A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek.....	72
2.13 Az iskolai egészségnevelés és környezeti nevelési elvei	75
2.14 A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei	86
Záró rendelkezések	90
Legitimációs záradékok	91

BEVEZETŐ

Források hiányában nem lehet tudni, hogyan alakult ki a helybeli protestantizmus, de a rákoscsabai református eklézsia 1626-ban már lelkésszel ellátott, szervezett gyülekezet volt. Később a husziták is beolvadtak közéjük, templomukkal és iskolájukkal egyetemben. Innentől fogva a templom és iskola elválaszthatatlan ikertestvérek lettek minden megalakult protestáns gyülekezetben.

Iskolánk névadója, Jókai Mór azért kötődik Rákoscsabához, mert 1848. augusztus 29-én a helyi katolikus templomban kötött titokban házasságot Laborfalvi Rózával.

Azt azonban kevesen tudják, hogy a híres írófejedelem maga is presbiter volt! A pesti helvét hitvallású, evangélium szerint reformált egyházat tíz éven át szolgálta erős hittel és alázattal.

A keresztyén ember felelőssége egész életművét átszövi, hiszen minden regénye tartalmaz néhány zsoltárt, imát; sőt teljes szertartások bemutatásának lehetünk tanúi, legyen szó temetésről, keresztelésről, konfirmációról. Ő ábrázolja hitelesen a református ifjúság életét Komáromban, Pápán, Kecskeméten, Sárospatakon, Debrecenben.

Újonnan alakított iskolánkban nekünk sem lehet más feladatunk, mint Krisztus szeretetére és szolgálatára megtanítani diákjainkat.

A Rákoscsabai Jókai Mór Református Általános Iskola Istennek az Ó- és Újszövetségben kijelentett Igéjére, valamint a Magyarországi Református Egyház által felfogadott hitvallási iratokra – a Heidelbergi Kátéra és a Második Helvét Hitvallásra – épülő oktatási intézménye. Jézus Krisztus evangéliuma számára elkötelezett, az egyetemes és a magyar református egyháztörténelem legkiválóbb képviselőinek szellemi örökségét példaként elfogadó közös szellemi és kultúrkincsét is magáénak valló ifjúságot nevel a kálvini négyes egyházmodell egyikének, a tanítói hivatalnak keretében.

A Rákoscsabai Jókai Mór Református Általános Iskola hitvallásos elkötelezettsége mellett fontosnak tartja az egészséges honszeretetet, a Kárpát-medencében és szerte a világban, szétszórtságban élő magyarsággal való azonosság érzésének továbbadását, mert meggyőződése, hogy az egész teremtett világ jólétéért és az emberek közötti megbékélés szolgálatáért kapott küldetését az Isten országába való bemenetelünkig az Egyház Ura első renden földi hazánkért és népünkért hordozott felelősségünk által helyezi reánk.

A Rákoscsabai Jókai Mór Református Általános Iskola a felekezeti hűség és az ökumenikus nyitottság; a más elfogadása és magunk elfogadtatása; a népi-nemzeti önazonosságunk megőrzésének igénye és Istennek az egész világot átölelő szeretetének egységében fejt ki oktató-nevelői tevékenységét a tudomány és a művészet továbbadása terén. Az intézmény vallja, hogy a teremtett világ megismerhető törvényszerűségeinek legmagasabb szintű továbbadása, a tudományok és a művészetek művelése mind Istennek tetsző szolgálat. Törekszik arra, hogy növendékei Istent megismerő és a világ törvényszerűségei között a tudományok által jól tájékozódó és élethivatásukat a tiszta erkölcs szellemében betölteni tudó, barátságaikban a legnemesebb emberi értékeket kereső, a házasság és a család szent voltát elfogadó, valamint az életet minden körülmények között igenlő emberekké váljanak.

ÁLTALÁNOS ADATOK

Az intézmény neve:	Rákoscsabai Jókai Mór Református Általános Iskola
Az intézmény székhelye:	1171 Budapest, Szánthó Géza u. 60.
Az intézmény fenntartója:	Rákoscsabai Református Egyházközség Presbitériuma, 1171 Budapest, Rákoscsaba u. 2.
Az intézmény típusa:	Általános iskola
Az intézmény alaptevékenysége:	Általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése, oktatása (1-8 évf.) Sajátos nevelési igényű általános iskolai tanulók nappali rendszerű nevelése, oktatása (1-8 évf.) Iskolai intézményi étkeztetés Közoktatáshoz kapcsolódó egyéb nevelés Általános iskolai napközi otthoni nevelés Sajátos nevelési igényű tanulók napközi otthoni nevelése Általános iskolai tanulószobai nevelés Sajátos nevelési igényű tanulók általános iskolai tanulószobai nevelése Sport- és szabadidős tevékenység
Az intézmény jogállása:	Önálló jogi személy
Az intézmény alapítási éve:	1762. (Újra alapítva: 2011. 04.05.)
Az intézménybe felvehető maximális gyermek létszám:	448 fő

1. Az iskola nevelési programja

*„Boldog az ember, akj megtalálta a bölcsességet,
És az az ember, akj értelmet kap.
Mert több haszna van ennek, mint az ezüstnek,
És nagyobb jövedelme, mint a színaranyak.”*
(Péld 3, 13-14)

1.1 A Magyarországi Református Egyház köznevelési intézményeinek közös nevelési célkitűzései

A Magyarországi Református Egyház- Jézus Krisztus missziói parancsának engedelmeskedve, az évszázados gyakorlat folytatásaként, a Magyar Köztársaság Alkotmánya és a Magyarországi Református Egyház Alkotmánya, továbbá a lelkiismereti- és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló hatályos törvények és egyéb jogszabályok alapján- közoktatási intézményeket tart fenn.

Működésük és rájuk vonatkozó egyházi szabályozás nem lehet ellentétes azokkal a jogszabályokkal, amelyek a fenntartótól függetlenül valamennyi magyarországi közoktatási intézményre vonatkoznak, ha azok nincsenek ellentétben a Szentírás parancsaival.

A gyermek és adottságai Isten ajándéka. A nevelés alapvető színtere a család. A keresztelekor tett szülői és gyülekezeti fogadalom megvalósulásának egyik lehetséges helyszíne a református közoktatási intézmény, amely a gyereket Krisztusban testvérnek fogadja el.

Jézus Krisztus missziói parancsa: **„tegyetek tanítványokká minden népet...”(Mt 28,19)** nem csupán az Egyháznak szól, hanem a családnak, az iskolának is. A református iskola jó lehetőség arra, hogy segítse a szülőket és a gyülekezetet abban, hogy valóra válthassák a gyermek keresztelekor tett ígéretüket, amely szerint úgy nevelik és neveltetik őt, hogy ha majd felnő, a konfirmáció alkalmával ő maga önként tegyen vallást a Szentháromság Istenbe vetett hitéről a gyülekezet előtt”.

A református iskola keresztyén közösség. Olyan hitvalló (lehetőleg református) pedagógusokat feltételez, akik hivatásukat Istentől kapott küldetésnek tekintik. Életpéldájukkal, minden megnyilvánulásukkal keresztyénné, krisztusi emberré kívánják nevelni a tanítványait.

A Magyarországi Református Egyház református vallású diákjaiból **öntudatos, hitvalló magyar reformátusokat** kíván nevelni iskoláiban.

- **Reformátusokat**, tehát olyan keresztyéneket, akik életének zsinórmértéke a Szentírás, elfogadják ősi hitvallásaikat, a Heidelbergi kátét és a II. Helvét hit-

vallást; s akik tudják, hogy Isten választotta ki őket, s ha Tőle kérnek segítséget, a Szent Lélek alkalmassá teszi őket feladataik elvégzésére.

- Olyan **magyar** reformátusokat, akik a magyar kultúrát — elsősorban rendkívül gazdag anyanyelvünket és népi kultúránkat — megbecsülik, azt tisztán megőrizni, gazdagítani és továbbadni kívánják; ismerik és szeretik hazájukat, az itt élők és a határainkon kívülre szorult magyarok múltját, jelenét, értékeit, szívesen vallják magukat magyarnak, s családjukért, egyházukért, hazájukért áldozatokra készek.
- **Öntudatos, hitvalló** magyar reformátusokat, akik tudják, hogy Kiben és miért hisznek; képesek önállóan, logikusan gondolkodni, cselekedni; törekednek önmaguk és környezetük megismerésére, megóvására, jellemük, erkölcsi ítélőképességük és ízlésük fejlesztésével a jó és a rossz, az igaz és a hamis, a szép és a rút egyre biztosabb megkülönböztetésére, a valódi értékek felismerésére és tiszteletére, a különböző tudományterületeken és művészetekben alapos ismeretek megszerzésére, testi-lelki-szellemi harmóniában történő életvitelre, embertársaik segítségére, a hit ajándékának elfogadásához szükséges ismeretek, élmények, tapasztalatok megszerzésére, felelős helytállásra.

A Magyarországi Református Egyház, iskoláiban **a nem református vallású diájkait** öntudatos magyar keresztyénekké kívánja nevelni. Lehetővé teszi számukra saját vallásuk-felekezetiük hitvallásainak megismerését, ugyanakkor elvárja tőlük a református értékek ismeretét és tiszteletét.

A református iskola **úgy tudja elérni fenti nevelési céljait**, hogy megismerteti növendékeit a Biblia igazságaival és az egyháztörténet máig érvényes tanulságaival; a hiteles krisztuskövetés vonzó személyes példáját nevelői által is a tanulók elé állítja; hitéletének közösségi alkalmi révén a gyülekezeti életben való felelős részvételre indít; növendékeiben felkelti a tudásvágyat, és megalapozza a magas szintű önművelés igényét; növendékeit a tudományok segítségével rávezeti a teremtett világ megismerésének és megőrzésének fontosságára; a kultúra időtálló értékeinek közvetítése által fogékonnyá teszi őket a szépre; a reál és humán tudás átadásával kifejleszti bennük a józan, kritikus és önálló gondolkodás és a felelős cselekvés képességét; gondosan ápolja az anyanyelvet és a magyar nemzeti hagyományokat; megérteti tanítványaival, hogy a világ megismeréséhez elsősorban saját nyelvükön, kultúrájukon keresztül vezet az út; rendszerességével és következetességével a személyes és társadalmi szintű kötelességtudat és áldozatvállalás mintáját állítja növendékei elé.

A fenti célok elérése érdekében a Magyarországi Református Egyház iskoláinak az a **feladata**, hogy imádsággal, igényes nevelő-oktató munkával, a magyar református iskolák hagyományainak, a keresztyén közösség nevelőerejének, a legfejlettebb tudományos és technikai eredményeknek-eszközöknek, valamint a családokkal és a gyülekezetekkel kiépített gyümölcsöző kapcsolatoknak a felhasználásával a lehető legtöbbet tegye meg azért, hogy minden növendéke fel tudja mutatni azokat a képességeit, amelyeket csak ő maga kapott a Teremtőtől.

1.2 A Rákoscsabai Jókai Mór Református Általános Iskola küldetésnyilatkozata

*„Isten szólt: sötétségből világosság ragyogjon!”
(2Kor 4,5)*

Iskolánk református intézmény. A református elnevezés nem csupán jelző nevünkben, hanem tevékenységünk meghatározója. Tudatában vagyunk annak, hogy a közoktatási intézményünk célja és feladata nem lehet kevesebb, mint a többi hasonló típusú iskolának. Ugyanakkor nevünkől kifolyólag másnak kell lenni. Ezzel jelezni óhajtjuk, hogy nem a hit és a tudás szembeállításáról, mint hamis alternatíváról van szó, hanem református hagyományainknak megfelelően a kettő összhangjáról. Ezt a református közösségre odafigyelve szeretnénk megvalósítani, a XXI. századi követelményeknek megfelelően.

Hitvallásaink tézisei alapján az alábbiakban határozzuk meg identitásunkat

Sola scriptura

Református atyáinkkal együtt valljuk, hogy Istent nem lehet másképp megismerni, csak a kijelentésből. Annyit tudunk róla, amennyit önmagáról kijelentett. Ennek a kijelentésnek írott dokumentuma a teljes Szentírás, melyben az isteni kijelentés olvasható. Ebben az értelemben mondhatjuk, hogy hitünk és életünk zsinórmértéke a Biblia. A református iskolát, tehát oktató tevékenységünket a Bibliához való igazodás határozza meg.

Nem csupán arról van szó, hogy a hittanórákon és az istentiszteleti alkalmon beszélünk a Bibliáról, hanem mindig és mindenütt. Így elkerülhető az a veszély, hogy elválik egymástól a hit és a tudás.

Ezt a következő formában kívánjuk kivitelezni:

- a tanítási hetek áhítattal kezdődnek,
- az iskola elindulásának első évétől felmenő rendszerben az első órák előtt áhítatot tartunk,
- az utolsó órák közös imádsága zárja a napot,
- hetente két kötelező hittan- és egyházzenei óra épül be az órarendbe,
- megemlékezünk iskolai keretbe vagy gyülekezeti közösségben az egyházi ünnepekről,
- a tanév csendes-nappal kezdődik és végződik,
- komoly odafigyeléssel választjuk meg a tankönyveket a Református Pedagógiai Intézet ajánlásaira tekintettel,
- a tantárgyak közül a magyar, a történelem, az ének tantervekben a bibliai ismeretek átadása is helyet kap,
- minden oktató tananyagot a Biblia mérlegére állítunk.

Sola gratia

Református atyáinkkal együtt valljuk, hogy életünk, üdvösségünk egyedül Isten Krisztusban nyújtott kegyelmének köszönhető. A magunk erejéből Őt meg nem ismerhetjük, életünk, munkánk neki köszönhető. Ilyen módon mindannyian kegyelemben részesülünk. Ez a tény iskolánk légkörének a meghatározója. A kegyelem

azt is jelenti, hogy nem rászolgáltunk, mert akkor nem lenne kegyelem. Kegyelemre azért szorulunk, mert bűnösök vagyunk, s ebből az állapotból másképp nem szabadulhatunk (Róma 3,10-12).

Ezért iskolánk légkörére az alábbiak lesznek jellemzőek:

- szeretetteljes emberi kapcsolatok megvalósítására törekszünk tanár és diák, diák és diák, tanár és szülők, tanár és tanár tekintetében,
- a fegyelmzés dolgaiban tudni kell a megbocsátással is élni, mert mindannyian bocsánatból élünk,
- a tanulók személyiségét tiszteletben tartjuk, mert ők is Isten kegyelmének részesesei,
- diákjaink előre megismerik a velük szemben áhított követelményeket,
- a tanulókat bevonjuk az iskolai élet szervezésébe az őket érintő területeken,
- a tanulók egymás közötti kapcsolatában hangsúlyozzuk és felügyeljük az Isten előtti egyenlőséget.

Sola fide

Reformátor atyáinkkal együtt valljuk, hogy Isten Krisztusban felkínált kegyelme csak hit által lehet a miénk. A keresztyén hit Isten ígéjének meghallásából fakad (Róma 10,17).

Tudjuk, hogy a hit nem tanítható, egyedül Isten ajándéka. Munkánkat az alábbiak szerint végezzük:

- a nevelők magatartásukkal református keresztyénhez illő módon élnek és dolgoznak,
- beszédünkben Krisztus lelkülete árad,
- az istentiszteleti alkalmak látogatása a nevelők számára legyen magától értetődő,
- református tanulóink esetében arra törekszünk, hogy egyházunk hitvalló tagjaivá lehessenek,
- nem református tanulóinkat saját vallásuk szabad gyakorlásának biztosítása mellett református egyházunk értékeinek megbecsülésére neveljük, e hitbéli elkötelezettség általános érvénnyel hat az iskola életének erkölcsi tartalmára.

Solus Christus

Református atyáinkkal együtt valljuk, hogy Jézus Krisztus Isten egyetlen Igéje. Róla szól a Biblia, mint írott ige, róla beszélnek a sákramentumok. Ő az egyház feje és a világ Ura. Övé minden hatalom mennyen és földön (Mt 28,18). Átala juthatunk csak el Istenhez (Jn 14,6).

Iskolai tevékenységünkben a dicsőséges Úrhoz fordulhatunk. Református iskolánk feladata egyetlen mondatban összefoglalható: Krisztus követésére odaszánjuk magunkat.

Soli Deo Gloria

Hitvallásaink szerint minden Isten munkája, amiről eddig számot adtunk. Ezáltal iskolánkban:

- magunkat hálából szánjuk Krisztus követésére,
- mivel Isten minden megtett értünk, mi is mindent megteszünk érte,
- munkánkat nem a „kell” kényszere, hanem a „lehet” szabadsága határozza meg,
- elért eredményeinkért Istent dicsőítjük.

1.3. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Pedagógiai alapelveink

A református iskola a hagyományt, az értékeket, az értékrendet védi, ezzel magát az embert védi.

- Olyan feltételeket igyekszünk teremteni, és olyan munkát végezni, hogy tanulóink testileg – lelkiileg egészséges, felelős közösségi emberként tudjanak élni a mindennapokban.
- Kiemelt feladatnak tekintjük a tanulókra való személyes odafigyelést, a személyre szabott foglalkozást mind a tehetséggondozás, mind a felzárkóztatás terén.
- Arra törekszünk, hogy iskolánkban jó hangulatban, szép környezetben tanuljanak a gyerekek. Tevékenységünket szolgálatnak tekintjük, melyet a társadalmi és a partneri igényeknek megfelelően szeretetteljes, keresztyén légkörben végzünk.
- Kiemelt feladatnak tartjuk, hogy az egészséges életmód megismert elemei épüljenek tanulóink személyiségébe.
- Célunk: a szilárd alapkészségek kialakítása mellett megtartani, keresni a szépet, a jót, az érdekeset, a hasznosat; kedvvel, örömmel szerezni az ismereteket; s kitartással eljutni a kitűzött célig.
- Azért dolgozunk, hogy diákjaink harmonikus, kiegyensúlyozott, a felnőttek világában boldogulni tudó emberekké váljanak. Olyanokká, akik a megszerzett tudást értéknek tekintik és használják. Akik egyéni értéknek tekintik boldogulásukat, a családjukat, a nemzetüket, a keresztyén egyházat és az emberiséget szolgálva tudják elérni, önmagukat és környezetüket mindig fejlesztve, jobbítva.
- Arra törekszünk, hogy ápoljuk, továbbvigyük hagyományainkat, a családi tradíciókat, a felelősségtudatot, a felnőttek tiszteletét, a szülőföld, a szabadság, a keresztyén értékek, a munka szeretetét.

Célok, feladatok

1. Korszerű, **keresztyén** természettudományos és társadalomtudományos műveltségkép kialakítása, melyet tanulóink eszközként használnak a valóság viszonyrendszerének megértéséhez, és alkalmaznak különböző cselekvés-formákban.
2. Hazáját ismerő és szerető, a nemzeti hagyományokat és az iskolai tradíciókat őrző fiatalok nevelése.
3. Fontos a tehetség kibontakozásának a segítése, a differenciálással történő fejlesztés, és a hátránykompenzálás az iskolai élet minden területén. Az intézmény az esélyegyenlőség elve szerint saját keretein belül lehetőséget teremt a sajátos nevelési igényű tanulók számára is.

4. A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése, az egész életen át tartó tanulás lehetőségének megalapozása. Az anyanyelv helyes használata szóban és írásban, a kommunikációs képességek fejlesztése.
5. Célunk, hogy tanulóink megismerjék az egészséges életmód legfontosabb szabályait, tisztában legyenek az egészséges táplálkozás, a rendszeres mozgás egészséget befolyásoló hatásával, a testi-lelki higiéne fontosságával.
6. Az idegen nyelvi kommunikáció fejlesztése az adott életszakaszra kidolgozott tanterv szerint. Tartalomalapú nyelvvoktatás.
7. Az IKT-eszközök alkalmazásának folyamatos bevezetése (Internet, e-tananyagok,)

Az iskolánkban folyó nevelő és oktató munka feladata, hogy a felsorolt értékek elérését, és a célok megvalósítását elősegítse. Ezt szolgálják tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó rendszeres és komplex értékelés valamint az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre, közösségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek

A nevelő-oktató munka eszköz-és eljárásrendszere

A nevelő munka eszközei, eljárásai több értelmű pedagógiai fogalmak, teljes rendszerük kidolgozásával még napjainkban is foglalkozik a neveléstudomány.

Általánosságban megállapítható, hogy a nevelési eszközt a köznyelvben gyakran a módszer fogalmával azonos értelemben használjuk. Leggyakrabban a gyermekek fő tevékenységformáit jelenti, amelyekben a nevelési folyamat realizálódik. A nevelési módszer pedig nem más, mint a kitűzött nevelési cél elérése érdekében alkalmazott eljárás. Az eljárás a módszer konkretizációját jelenti.

Ennek megfelelően: a nevelés eszközei, eljárásai, valamint a nevelés módszerei a nevelési folyamat – egymással összefüggő, egymást feltételező, nagyon fontos – elemei, tényezői, a nevelési módszerek elválaszthatatlanok a nevelés céljából, vagyis a nevelési módszereinket hozzá kell igazítani célokhoz.

Mivel a nevelés céljai között szerepeltek általános és konkrét fejlesztési szakaszokra lebontott célok is, így a nevelési módszerek közül azokat kell kiválasztani, egyrészt amelyek a nevelési célokon és feladatokon túl igazodnak a tanulók életkori sajátosságaihoz, értelmi fejlettségéhez, képességeihez igazodnak a nevelők személyiségéhez, pedagógiai kulturáltságához felkészültségéhez igazodnak a mindenkori szituációhoz és annak tartalmához másrészt mivel nincs teljesen egyforma két szituáció, két egyforma gyerek, két egyforma pedagógus, a nevelési módszereket úgy kell megválasztani, hogy azok a leghatékonyabb alkalmazást tegyék lehetővé.

Az eddigiekből következik, hogy szinte minden nevelési szituációt más-más módszer, illetve módszerkombináció alkalmazásával oldhatunk meg.

Ezt szem előtt tartva választhatunk az alábbi módszerek közül

A: A meggyőzés, a felvilágosítás, a tudatosítás módszerei: meggyőzés, minta példakép példakövetés eszménykép bíráló ön-bírálat beszélgetés felvilágosítás tudatosítás előadás vita beszámoló

B: A tevékenység megszervezésének módszerei: követelés, megbízás, ellenőrzés, értékelés, játékos módszerek, gyakorlás

C: A magatartásra ható módszerek:

a) ösztönző módszerek: ígéret, helyeslés, biztatás, elismerés, dicséret, osztályozás, jutalmazás

b) kényszerítő módszerek: felszólítás, követelés, parancs, büntetés

c) gátlást kiváltó módszerek: felügyelet, ellenőrzés, figyelmeztetés, intés, fenyegetés, tilalom, átterelés

Eszközök

1. Nyelvi (verbális) eszközök: beszéd, beszélgetés: (a nevelés egyik nagyon fontos eszköze, amelyben mindkét fél aktívan részt vesz; tartalmát tekintve lehet: szabad beszélgetés vagy irányított beszélgetés, szervezettség alapján lehet: spontán vagy tervezett, formája alapján: egyéni vagy csoportos), interjú

2. Nem nyelvi (non verbális) eszközök: arckifejezés (mimika), szemmozgás, tekintet, testközelség, térközszabályozás, testhelyzet, testtartás, mozdulatok (gesztusok)

3. Szociális technikák:

Ezeket a technikákat a tanulók a felnőttektől tanulják el, kezdetben a családban (gyermekkori beidegződés) majd az iskolai közösségben. Ezért nagyon fontos, hogy a diákok milyen mintát kapnak otthon és az iskolában.

Egyéb foglalkozás – napközi-otthonos nevelés

A napközis foglalkozás tanórákon kívüli a tanulók fejlődését szolgáló egyéni vagy csoportos pedagógiai tartalmú foglalkozás, amely a törvény szerint egyéb foglalkozásnak minősül és az intézmény bármely pedagógusa tarthatja.

Az iskola köteles – a szülő igénye alapján a felügyeletre szoruló tanulók részére a nyolcadik évfolyam befejezéséig napközis illetve tanulószobai foglalkozást szervezni oly módon, hogy eleget tudjon tenni az iskolai felkészítéssel és a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatoknak.

Az erre megadott időkeret:

1-4 évfolyamig napi 4,5 óra

5-8 évfolyamig napi 3 óra

amely időkeretet indokolt esetben meg kell növelni a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokhoz szükséges idővel.

A tanuló joga, hogy az iskolai tanulmányi rendjét pihenőidő, szabadidő, testmozgás beépítésével, sportolási, étkezési lehetőség biztosításával életkorának és fejlettségének megfelelően alakítsák ki.

A napközi otthon rendszere olyan egész délutánt átfogó tevékenység, egy napközis nevelővel, aki egy személyben felelős az eredményes nevelőmunkáért és a gyermekek fejlődéséért.

Szervezésének feltétele: szülői igények

Működési feltételei:

- állandó, a napközi teljes időszakára rendelkezésre álló terem
- a nevelési területek számára megfelelő, foglalkoztatást biztosító mobil berendezés, eszközök, kézikönyvtár, játéksarok, stb.

A napközibe történő felvétel módjai a szülő kérése alapján:

- napi háromszori étkezéssel
- napi egy étkezéssel (menza)
- étkezés nélkül (csak tanulásidőre)

A csoportok szervezési formái: homogén és heterogén csoport.

Mindezek ismeretében kell meghatározni a napközi célját és feladatait.

Célja:

Az egész napos nevelés (foglalkoztatás) az általános iskolai nevelés szerves része, az általános iskola céljával azonos. Az egész napos foglalkoztatás a nevelési folyamatnak a tanórán kívüli idő jelentős részére való kiterjesztése, a helyes testápolási, étkezési, tanulási és elsősorban tanulási és szabadidő- tevékenységek irányítása révén közvetettebb nevelési módszerekkel, kötetlenebb társas légkörben történő megvalósítása.

Fontos, hogy járuljon hozzá, hogy az egész napos foglalkoztatásban részesülő gyermekek életkoruknak megfelelő szinten

- sajátítsák el az egészséges, kulturált életmód szokásait
- személyi és tárgyi környezetével segítse a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását
- legyenek képesek társas kapcsolataik alakítására, sajátítsák el a társas magatartás szabályait
- legyenek képesek képességeiknek megfelelő önálló tanulásra. Kitartóan tanulni, saját tanulásukat megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt. Felismerni szükségleteiket és lehetőségeiket melyekhez a motiváció és a magabiztosság mint kompetencia elengedhetetlen eleme.
- legyenek képesek szabadidejük személyiségfejlődésük számára kedvező önálló felhasználására.

E célok elérése érdekében a következő feladatokat kell teljesítenie:

- Járuljon hozzá a helyes testápolási, étkezési, tanulási és szabadidő szokások, a helyes napirend szerinti életvitel kialakításához.
- Az iskolai környezet biztosítsa az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést.
- Segítse elő, hogy minden gyermek rendelkezzen kölcsönös rokonszervi kapcsolatokkal, gyakorlatot szerezzen csoport megbízatások vállalásában és teljesítésében, képes legyen saját és mások magatartásának értékelésére, tapasztalatokat szerezzen alá- fölé –és mellérendelt társas helyzetben, részt vegyen a csoportszokások, csoport hagyományok kialakításában.
- A tanulmányi munka egészében fokozza az önállóságot, fejlessze a tanulási technikáját, alakítsa az önművelődés legfontosabb jártasságait, készségeit és képességeit, segítse elő az egyéni érdeklődés és az egyéni képességek kibontakoztatását.
- Járuljon hozzá a szabadidőben folyó többoldalú kitartó tevékenykedés képességének kialakításához, illetve fokozásához, többféle különböző jellegű szabadidő tevékenység technikájának elsajátításához, az egyéni képességek kibontakoztatásához.

1.4 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A nevelés-oktatás folyamán alakulnia kell a gyermekek személyiségének, vagyis szükséges, hogy átéljék emberi méltóságukat, szabadságuk következményeként a felelősséget.

Nem beszélhetünk addig a személyiségfejlesztésről, amíg nem biztosítjuk az alapvető készségek, képességek fejlesztését. Tudatában kell lennünk annak, hogy a személyiségfejlesztést csak a szülőkkel együtt tudjuk megvalósítani; ill. annak, hogy a gyerekekre hatnak az iskolán kívüli közösségek is.

Az egyes területekhez a következő konkrét feladatok elvégzését látjuk fontosnak:

- a) Az értelem művelésénél fontos *a megismerési vágy, a felfedezési vágy, a játékszeretet és az alkotásvágy* fejlesztése. Ezzel egyidejűleg fejlesztenünk kell a tanulási képességeket is: *a kognitív műveleteket, a megismerést, a gondolkodást, a kommunikációt, valamint a tapasztalati és értelmező tanulást, mindezt a következetes kompetencia alapú oktatáson keresztül.*
- b) A segítő életmódra nevelés *a keresztyén értékrend megismerését, ennek elfogadását, e szerinti viselkedés kialakítását, valamint a viselkedéshez szükséges képességek kiépülését* jelenti. Az igazon, a jón, a szépen, nyugszik, példát maga Jézus adott: **„Példát adtam nektek: amint én tettem veletek, ti is úgy tegyetek.”(Jn. 13,15)**

Jézus példájának *megismerése és elfogadása* fokozatosan történik. Először a gyerekeknek el kell sajátítaniuk a keresztyén viselkedés alapvető szabályait, meg kell érteniük a szabálytudat, a döntési szabadság és felelősség szerepét. Olyan iskolai életrendet kell kialakítanunk, amely a hétköznapi életben elősegíti, hogy a tanuló megtapasztalhassa a kölcsönös megértés, együttérzés, segítőkészség előnyeit, hiányuk következményeit. A közvetlen megtapasztalás mellett nagy sze-

repük van a közvetett hatásoknak élményeknek is (élő és történelmi személyek; a szentírás alakjai, példázatai, eseményei; irodalmi hősök, csoportok)

Ahhoz, hogy *a jézusi ember szokásait ki tudjuk alakítani*, szükséges olyan légkörnek a megteremtése, amelyben a tanulók biztonságban érzik magukat, mivel a magatartási szabályok átláthatóak, kiszámíthatóak, mindenkitől egyértelműen és következetesen elvártak. Fontos az élményszerű, pozitív minták felkínálása személyes példamutatással, irodalmi, bibliai, történelmi szereplők tetteinek, magatartásainak átélési lehetőségével; a negatív, antiszociális minták hatásának a csökkentése.

Meghatározó a pozitív érzelmi légkör kifejlesztése és fenntartása az osztályokban, a tantestületben, az iskolában, amelyben úgy a tanulók, mint a pedagógusok biztonságban és jól érzik magukat.

A segítőképeség fejlesztéséhez az iskolának fel kell kínálni a segítség sokféle lehetőségét és módját

Az együttműködési képesség fejlesztéséhez a pedagógusnak rendszeresen kell élnie a segítő együttműködés formáival, (együtt cselekvés, közös kirándulás, közös feladatmegoldás). Az iskolának úgy kell szerveznie a tevékenységeit, hogy az osztályok legalább havonta egyszer részt vehessenek olyan tevékenységben, amely a segítő együttműködés által valósul meg.

c.) Egészséges és kulturált életmódra nevelés

A református iskola a teljes ember nevelésére hivatott. A teljes ember kifejezés magába foglalja azt, hogy az ember testből és lélekből áll. Feladatunk tehát úgy nevelni a ránk bízottakat, hogy testileg-lelkileg egészségesek legyenek. Közvetve vagy közvetlenül, minden tevékenységünkkel ezt kell elősegíteni.

Mindezt a közösségben, a közösség által kívánjuk elérni. Ezért célunk az iskolai formális közösségek fejlesztése.

Ennek érdekében feladatunk:

- hogy minden tevékenységünket – az oktatás és a nevelés területén egyaránt – a gyerekek szeretete hassa át,
- hogy meglássuk, megláttassuk és továbbfejlesszük a gyermekek személyiségében rejlő értékeket,
- hogy a tárgyi tudás mellé a gyermek szerezzon olyan kommunikációs képességeket is, amelyek segítségével tudását önmaga és mások számára hasznosítani tudja,
- hogy tanítsuk meg őket az egyéni és csoportos versenyzésre,
- hogy elsősorban személyes példamutatással neveljük gyermekeinket,
- hogy lehetőségeink szerint a gyermekek számára biztosítsunk képességeinek, érdeklődésének megfelelő változatos programokat, tevékenységi formákat,
- hogy kiemelten hangsúlyt fektessünk a kulcskompetenciák fejlesztésére,
- hogy jól együttműködjünk a térség iskoláival,
- hogy a szülőkkel olyan szemléletben tudjunk együttműködni, hogy az iskola és a szülő egyaránt érezze: közösek a céljaink.

1.5 Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Állapotfelmérés

Az iskola tanulóira vonatkozó egészségügyi problémák az iskola-egészségügyi szolgálat véleménye alapján:

- Szemészeti megbetegedések: oka: neonfények használata
- Ortopédiai megbetegedések (tartáshibák, gerincferdülés, lúdtalp) oka: nehéz táskák, nem megfelelő lábbelik
- Elhízás – oka nem megfelelő táplálkozás, otthoni táplálkozási sémák, a különféle reklámok hatása, mozgás hiány
- Pszichés zavarok , oka a szülők nagyobb elvárása a gyerekekkel szemben, stressz helyzet.
- Allergiás megbetegedések számának növekedése
- Szervi megbetegedések megjelenése (tüdő, szív, vese, gyomor stb.)
- Mozgássérült – oka: vele született

Ezért évek óta iskolai programjainkban központi helyet foglal el az egészséges életmódra nevelés.

Az iskola személyi tárgyi feltételei adottak az egészséges életmód minta kialakításához. A kollégák sok ismeretet szereztek az irodalomból, broszúrákból, médiából és előadásokból, melyeket beépítik tárgyaikba, az osztályfőnöki órák anyagaiba és az iskolai programokba. Az iskolaorvosi és Egészségnevelési Hálózattal a kapcsolatunk jó, rendszeresen részt vesznek az iskolai rendezvényeken, azokon aktívan közreműködnek, így segítve ezzel a tanulókat, szülőket és a pedagógusokat. Aktív a kapcsolatunk a kerület egyéb egészségügyi szervezetivel is: Medical Center, Egészségház, Vöröskereszt, Fogászat, Tüdőszűrő stb. A súlyos problémák megoldásában segítségünkre van még a Gyermekjóléti Szolgálat, Nevelési Tanácsadó, Gyámhatóság, Rendőrség, a különböző Alapítványok és természetesen az iskola gyermekvédelmi felelőse, DÖK-t segítő pedagógusa, aki az osztályfőnökökkel, tanítókkal közösen éberben őrködnek a tanulók egészséges fejlődésén.

Tárgyi feltételeink adottak. Tantermeink szépek, világosak. A táblák megvilágítása az előírásoknak megfelelően megoldott.

A tantermek berendezése megfelelő, a bútorok újak, az ergonometriai szabályoknak megfelelőek.

Tornatermünk kicsi, 162 m² alapterületű.

Az iskola környezete nem zajos, hiszen a műúttól távol esik, a gépkocsi forgalom elviselhető. A biztonságos közlekedésre néhány évvel ezelőtt az akkori helyi képviselő támogatásával a Rendőrség forgalomcsökkentő utakadályokat épített az úttestbe, melyek a biztonságos közlekedést segítik. Sajnos az iskolánál az átkelésre gyalogátkelő nincsen kialakítva, bár figyelmeztető tábla jelzi az iskola létét.

A tanulók iskolaorvosi ellátása a törvénynek megfelelően megoldott. (Lásd orvosi vizsgálatoknál).

Az iskola épülete – az új ebédlő kivételével – nem alkalmas mozgássérültek közlekedésére.

Kiemelten figyelünk a krónikus betegségben szenvedőkre (asztmásokra, allergiásokra).

Nagyon odafigyelünk a gyermekbalesetekre. Ennek ellenére sajnos előfordul, hogy a tanulókat az iskola területén (tanórán, szünetekben, napköziben) baleset éri. Ilyenkor az iskola a kötelességének megfelelően jár el – elsősegélynyújtás, szülő értesítése, orvoshoz szállítás, súlyosabb esetben mentő hívása, majd kórházba szállítása. Ha a szülő nem tud az iskola segítségére sietni, akkor minden esetben pedagógus kíséri a tanulót a kórházba. **Célunk:** az iskolai, tanulói balesetek minimálisra csökkentése, sőt teljes megszüntetése. Ezért kiemelten foglalkozunk balesetvédelmi oktatással. Minden tanévben az első tanítási napon az első óra balesetvédelmi oktatás a tanulóknak, augusztus végén pedig a pedagógusoknak és az iskola dolgozóinak. (Minden tantárgyon belül van balesetvédelmi oktatás) Az iskolai Munkavédelmi Szabályok, a helyes viselkedés, az egészséges együttélés, az iskolai Házirendben és a Munkavédelmi Szabályzatban részletesen van kidolgozva.

Tanulóinkra és a családok nagy részére jellemző:

- Mozgásszegény életmód – kevés időt töltenek a szabadban, kevés a mozgás, a levegőzés, a kirándulás, szabadidejükben a számítógép, videó előtt ülnek, a családi programok száma elenyésző. Kevés azoknak a száma, akik rendszeresen kirándulnak, túráznak. Sok tanulót az iskolába autóval hoznak és visznek. Állóképességük ezért kicsi az ünnepélyeken sokan rosszul lesznek, elájulnak.

Célunk: több mozgás biztosítása, olyan szabadidős programok szervezése melyben a kirándulás a szabadlevegőn tartózkodás a cél. A mindennapos testedzéssel, a mozgásos programokkal, a napi terhelés szabályozásával a tanulók állóképességét szeretnénk javítani. A tanulók állóképességét évente két alkalommal mérjük, értékeljük és meghatározzuk a következő időszak feladatait. Azoknak, pedig akik valamiért testnevelés alól felmentettek, könnyített és gyógytestnevelést szervezünk.

- Tanulóink nagy része egészségtelenül táplálkozik. Többségük reggeli nélkül jön iskolába, a főtt ételt nem szeretik, válogatósak. Tanulóink egy része a közétkeztetést veszi igénybe, ahol bár az étel elfogadható, változatos, válogatnak, nem eszik meg az ételeket. A családok otthoni étkezési szokásairól a tanulóktól tudunk, és tapasztaljuk itt az iskolában. Kevés a napi komplett étkezés az ülve, megterítve együtt a családdal, inkább csak bekapkodják állva fogyasztják el.

Célunk: a tanulókat megtanítani az egészséges táplálkozásra és annak fontosságára, és rajtuk keresztül hatni a családokra, a helytelen szokások kiküszöbölésében. Iskolánk új büféjében csak egészséges, reform ételekhez juthatnak a tanulók. Szeretnénk elérni, hogy tanulók nagy része reggel reggelizzen, és tízóráival érkezzon az iskolába.

- A dohányzás sajnos az utóbbi időben tanulóink körében is elterjedt. Szinte már meghatározhatatlan a dohányzó korosztály, hiszen a dohányosok körében alósok és felsősök egyaránt találhatóak. Sajnos a szülők között is sok a dohány-

zásnak hódoló és ezzel rossz példát mutató felnőtt. Az iskola minden eszközzel harcol a dohányzás ellen – előadásokkal, filmvetítéssel, egyéni beszélgetésekkel, büntetéssel a prevenciót segíti. A pedagógusok megpróbálnak pozitív példát mutatni a tanulóknak bár sokan közülük maguk is dohányosok, de csak az arra kijelölt helyen hódolhatnak szenvedélyüknek) amit sajnós a társadalom, a kereskedelem sokszor keresztül húz (kiskorúak is vásárolhatnak, nagyobb tanulók is adnak nekik stb.)

Célunk: a prevencióval, a pozitív példamutatással eltéríteni a tanulókat a káros szenvedélyektől.

Egyéb károsító hatások:

- Alkohol fogyasztás
- Környezeti ártalmak
- Felelőtlen magatartás a közlekedésben és a ház körüli tevékenységekben
- Rendezetlen, felelőtlen párkapcsolatok – sok a csonkacsalád, a negatív család modell, a szülők közötti kettős nevelés stb.
- Szexuális felvilágosítás hiánya – helyes párkapcsolatok, tinédzser kori problémák.

Célunk: a tanulók szexuális felvilágosítása – az iskolai lehetőségeken belül – osztályfőnöki órákon, szakórákon, bevonva ebbe a feladatba a szülőket, az iskolaorvost és a védőnőt is.

Az egészségnevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók egészségfejlesztési attitűdjének, magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék minden tagja képes legyen arra, hogy folyamatosan nyomon kövesse saját egészségi állapotát, érzékelje a belső és külső környezeti tényezők megváltozásából fakadó, az egészségi állapotot érintő hatásokat és ez által képessé váljon az egészség megőrzésére, illetve a veszélyeztető hatások csökkentésére. A teljes fizikai, szellemi és szociális jól-lét állapotának elérése érdekében az egyénnek vagy csoportnak képesnek kell lennie arra, hogy meg tudja fogalmazni, és meg tudja valósítani vágyait, hogy megtalálja a megfogalmazódott szükségleteihez vezető, egészségét védő, és a környezet védelmére is figyelő optimális megoldásokat, továbbá környezetével változzék vagy alkalmazkodjék ahhoz.

Az egészséget tehát alapvetően, mint a mindennapi élet erőforrását, nem pedig, mint életcélt kell értelmezni. Az egészség pozitív fogalom, amely a társadalmi és egyéni erőforrásokat, valamint a testi képességeket hangsúlyozza. Az egészségfejlesztés következképpen nem csupán az egészségügyi ágazat kötelezettsége, hanem az egészséges életmódon túl a jól-létig terjed.

Az egészségnevelés általános **hosszú távú** céljai:

- Egységes prevenciós szemlélet kialakítása: egészséget támogató életmód gyakorlása, környezeti károsító tényezők szerinti kialakítása, a betegség megelőzése
- Az esélyegyenlőség elvének a mindennapi élet színterein az egészség, az egészség fejlesztés tekintetében való érvényesítése

- A mozgás gazdag életmód, a testedzés szerves szükségletté váljon, a sportolás közösségi és társadalmi programként általánosan elfogadott legyen.
- A család mellett az iskola váljék az egészségfejlesztés kiemelkedő színterévé
- Az iskoláskorú gyermekek helyes egészségmagatartásának kialakítása
- Az iskola atmoszférája és tárgyi környezete legyen alkalmas az egészségbarát életformákat támogató üzenetek befogadására és továbbadására.
- Mentális betegségek megelőzése, a tanulók lelki egészségi állapotának és életminőségének javítása, az egészségtudat fejlesztése, a lelki egészségnek, mint értéknek a felmutatása.
- Drogtagadás, az egészségre káros szokások mellőzésének segítése, erősítése
- Pozitív döntéshozás: a „nemet mondani problémahelyzetekre” elősegítése
- A közösségi akciók erősítése az egészségfejlesztés, a jobb egészségi állapot elérése érdekében
- Az egyéni képességek fejlesztése, az egyén saját egészsége és környezete feletti fokozottabb ellenőrzés gyakorlása és az egészség szempontjából kedvező alternatívák választása terén.

Az egészségnevelés **rövid távú** céljai:

Testi nevelés

1. Higiénés nevelés

A személyi higiénés nevelés magába foglalja a bőr, a kéz, a láb, a haj, a köröm, az orr, a fül, a fog ápolását. Ide tartozik az egészséges ruházkodás, a helyes táplálkozás kérdése is. A környezeti higiénéire nevelés magába foglalja a lakás, a tantermek tisztaságának megóvását, szépítését. A szellőztetést, a helyes fűtést, világítást, az udvar tisztán tartását, a mellékhelyiségek takarítását, a taneszközök higiénéjét.

2. Megelőzésre nevelés

A megelőzésre nevelés alapfeladata a fertőző betegségek és a leggyakrabban előforduló betegségek megelőzésére való felkészítés. Ismeretek közlése, jó szokások kimunkálása, begyakorlása.

Az egyszerűbb rendellenességek kifejlődésének megelőzése magában foglalja az érzékszervi hibák kialakulásának megelőzését, korrekcióját (látás, hallás, beszédhibák), tartási, ülési rendellenességek felderítését, korrekcióját.

Cél: Prevenció a tanulók körében

3. Kondicionálás, testnevelés, sport

E nevelési terület az alapvető mozgáskészségek kialakítását, a testedzésre nevelést, az aktív pihenés tudatosítását, tartásjavító testedzést, a semmittevő időtöltések felszámolását jelenti.

Egészségpropaganda

Az egészségpropaganda alapvető funkciója az egészségügyi ellátás időben történő igénybevételére való mozgósítás, ugyanis a megbetegedések gyógyításában fontos a korai felismerés. Tudjon időben orvoshoz fordulni. A preventív szemlélet jelentősége, szűrő vizsgálatok fontossága.

Cél: tudja mikor, hová kell fordulnia

Az iskolai egészségnevelés fő feladatai

Az egészségnevelésnek fő területei nemcsak egymással vannak szoros kölcsönhatásban, de kihatnak a nevelés egyéb területeire és feladataira is. Így az értelmi, az erkölcsi nevelésre, az akarat, a kitartás, az önuralom fejlesztésére, a humanista magatartásra, a gyakorlati életre nevelésre. Egészségi állapotunk befolyásolja érzelmi, hangulati életünket, embertársainkhoz való kapcsolatunkat, a közösség életében való kiegyensúlyozott részvételünket

Ebből adódóan iskolai feladatok – általában

- Az iskolára nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében. Minden tevékenységével szolgálnia kell a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Személyi és tárgyi környezetével az iskola segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek, a fiatalok egészségi állapotát javítják.
- Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értéként való tisztelésére is nevel. A pedagógusok készítsek fel a gyerekeket, a fiatalokat arra, hogy önálló, felnőtt életükben legyenek képesek életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket hozni, egészséges életvitelt kialakítani, konfliktusokat megoldani. Fejlesszék a beteg, sérült és fogyatékkal élő embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást. Ismertessék meg a környezet - elsősorban a háztartás, az iskola és a közlekedés, veszélyes anyagok - leggyakoribb, egészséget, testi épséget veszélyeztető tényezőit. Készüljenek fel a veszélyhelyzetek egyéni és közösségi szintű megelőzésére, kezelésére.
- Az iskola feladata az is, hogy felkészítsen az önálló gyalogos közlekedésre, a tömegközlekedési eszközök használatára, az utas balesetek elkerülésének módjaira.
- Figyelmet kell fordítani, továbbá a veszélyes anyagok, illetve készítmények helyes kezelésére, legfontosabb szabályaira (felismerésére, tárolására).
- Nyújtsanak támogatást a gyerekeknek - különösen a serdülőknek - a káros függőségekhez vezető szokások és életmódok (pl. a dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, helytelen táplálkozás, öltözködési szokások) kialakulásának megelőzésében.

- Az iskola megkerülhetetlen feladata, hogy foglalkozzon a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel, és figyelmet fordítson a családi életre, a felelős, örömteli párkapcsolatokra történő felkészítésre.
- Az egészséges, harmonikus életvitelt megalapozó szokások a tanulók cselekvő, tevékeny részvételével alakíthatók ki.
- Fontos, hogy az iskolai környezet is biztosítsa az egészséges testi, lelki, szociális fejlődést. Ebben a pedagógusok életvitelének is jelentős példaértékű szerepe van.
- Tehát feladatunk, olyan egészségfejlesztő program kidolgozása, amelynek eredményeként erősödnek a tanulóknál a személyiségfejlesztő hatások, csökkennek az ártó tényezők, hogy az iskola bevezetésekor a diákok megértsék és saját életükre alkalmazni tudják az iskolában elsajátítottakat.

Képesek legyenek figyelemmel kísérni:

- viselkedésüket, az életvezetésük helyes alakítását,
- az egészségkárosító magatartásformák elkerülését,
- a betegségeket a korai szűrésekben való részvétel révén megelőzni,
- tudjanak sajátos étrendet, mozgásprogramot kialakítani egészségük megőrzése érdekében,
- erősítsék a társas-kommunikációs készségeik fejlesztését és a konfliktuskezelési magatartásformák fejlesztését

Tennivalók az iskolában az egészségnevelés területén, konkrétan:

1. Helyzetelemzés elkészítése (Lásd ott)
2. Cél megfogalmazása – pozitív életszemlélet kialakítása, az életút tudatos építése, káros szenvedélyek visszaszorítása, drog prevenciós munka.
3. A tevékenység szinterei és módszerei
Tanórákon – tantárgyakon belül (lásd Helyi tanterv megfelelő tantárgyai)
– osztályfőnöki órákon
– gyógytestnevelés (könnyített testnevelés)
Tanórán kívül – napközi
– szabadidős tevékenységek
4. A napközi otthon egészségnevelési lehetőségei, feladatai
Egészségügyi kultúra szokásrendszerének kialakítása
Egészségvédelemmel kapcsolatos követelmények, feladatok, tevékenységek elsajátíttatása

Fontos: A játékosság

- Érdeklődés felkeltése
- Bátorítás, dicséret
- Mozgásigény kielégítése

Személyi higiéniai szokások kialakítása

Tisztálkodás - kézmosás
Ruházat tisztasága
Szemetelés
Rendszeres szellőztetés
WC használat
Napi fürdés, tisztálkodás
Fogápolás gyakorisága

Napirend

Optimális megterhelés
Monotónia elkerülése
Változatos tevékenységformák
Szellemi fizikai munka aránya
Szabadlevegőn mozgás, játék.

Étkezési kultúra

Helyes étkezési szabályok kialakítása
Tiszta kulturált körülmények – nyugodt légkör
Kézmosás
Evőeszközök helyes használata
Nyugodt tempójú étkezés
Az étel jó megrágása
Szalvétahasználat

Balesetek megelőzése érdekében végzett tevékenységek

Balesetvédelmi oktatás (termi szabadtéri)
Közlekedési balesetek tanulságai: gyűjtőmunka, megfigyelés, rajz, applikálás, szemléltetés.
Közlekedés megfigyelése, gyakorlás, bemutatás.
Balesetek okai. – beszélgetések.

Játék, sport, testedzés

Az egészséges fejlődéshez szükséges a sok mozgás amely elősegíti a kellemes közérzetet, komfortérzetet edzettséget.

Rendszeres játék a szabadban.(napi 45')

Futó és fogójátékok, ugróiskolák
Labdajátékok
Ügyességi gyakorlatok
Dobással kombinált játékok és versenyek
Téli játékok (hógolyózás, szánkózás, csúszkálás)
Úszás

Szabadidős tevékenységek

- jeles napok megünneplése,
- bekapcsolódás a kerületi és budapesti versenyekbe,
- Egészségnap rendezése,
- Sportnap rendezése,
- „Gyümölcsfutás”,

- játékos sport délutánok szervezése osztály és évfolyam szinten,
- sportköri foglalkozások,
- úszás,
- kirándulások, túra,
- erdei iskola,
- a közétkeztetés megfelelő megszervezése, a közegészségügyi szabályok betartása, feltételek biztosítása,
- nyári táborok szervezése,
- kiadványok beszerzése a könyvtárba,
- kapcsolattartás a külső partnerekkel,
- egyesületi sportolás szorgalmazása,
- Egészségnevelési vetélkedő alsó és felső tagozaton,
- Vöröskeresztes vetélkedő.

Módszertani elemek

Az egészségnevelés módszereiben jelen kell lennie az egészség állapotáról, a társadalom és az egészség viszonyáról szóló információgyűjtésnek. Biztosítani kell az információ feldolgozást, a feldolgozott információk alapján történő döntéshozatal, a döntés alapján eltervezett egyéni és közösségi cselekvések végrehajtása módszereinek a bemutatását. Az egészségnevelés eredményességéhez az szükséges, hogy ezeket a módszereket a diákok minél többször, valós globális és helyi problémákkal, értékekkel kapcsolatban maguk alkalmazzák.

Ajánlott módszerek az egészségnevelés számára:

- interjúk, felmérések készítése az iskola közvetlen partnerei és az egészség viszonyáról,
- serdülőkori önismereti csoport-foglalkozások,
- kortárssegítők képzése,
- problémamegoldó gyakorlatok, értékeléssel,
- szituációs játékok,
- részvétel a helyi egészségvédelmi programokon,
- sport, kirándulás, egészségnap(ok) rendszeres szervezése,
- az iskolai egészségügyi szolgálat tevékenységének elősegítése,
- érveléstechnikai gyakorlatok (hatékony kommunikáció elsajátítása),
- környezetvédelmi tevékenységek kialakítása (madárvédelem, faültetés),
- a szabadidő hasznos, értelmes eltöltésére irányuló programok szervezése,
- az egészséges életmódra nevelés tantárgyakban történő megjelenítése,

Eszközök és eljárások

Az egészségnevelés lehetséges szervezeti keretei:

- kötelező foglalkozás
- nem kötelező foglalkozás
- térítés mentes
- térítéses
- iskolai szervezésben
- más által szervezett

Sikerkritériumok

Az egészségnevelés eredménye nem mérhető olyan egzakt módon, mint a tárgyi tudás. Az egészséges életmódra való nevelés eredménye a tanulók későbbi életében mérhető. Felnőtt korban derül ki, hogy ki mennyire tette magáévá ezt a fajta komplex egészségvédő gondolkodást, melyik elemével él, és azt hogyan építi be életébe.

Látványos nagy sikereket nem várhatunk, a fejlődés folyamatában jelentkeznek. Eredményként könyvelhetjük el, ha:

- önmaguk tiszták, ruházatuk és környezetük gondozott,
- a kapcsolataikban jelentkező konfliktusait kezelni tudják,
- elutasítják a negatív magatartásformákat,
- döntéseikben körültekintők, felelősségteljesek,
- egészséges önértékeléssel rendelkeznek.

Orvosi vizsgálatok éves bontásban

Szeptember

tantestülettel megismerkedés
iskolai törzslapok megírása
védőnői iskolai munkaterv megbeszélése
oltások szűrővizsgálatok ütemterve
tisztasági vizsgálatok
1. osztály gyermek-egészségügyi kiskönyv bekérése, oltásainak ellenőrzése, hiányok pótlása
1. osztály testnevelési csoportbeosztás elkészítése, orvosi vizsgálata
8. osztályosok ENGERIX oltása, oltások elkönyvelése (nyilvántartó, egészségügyi törzslap, oltási könyv)
jelentések ÁNTSZ-nek (oltásról, tisztasági vizsgálatról)
veszélyeztetettek nyilvántartása
szakorvosi beutalók
kiselőadások (oltásról, testi higiénéről, fejtetvességről)

Október

8. osztályosok ENGERIX oltása, szűrővizsgálat
6. osztályosok DI-TE oltása, vizsgálata
szülők értesítése az oltásról, oltással kapcsolatos adminisztrációk
tisztasági vizsgálat
veszélyeztetett gondozás
szakorvosi beutalók
kiselőadás (oltásokról, tisztasági csomagokról, fogápolás)
oltások elkönyvelése
jelentések ÁNTSZ-nek
élelmezés (konyha ellenőrzés)
gyógytestnevelésre járók ellenőrzése
2. osztály szűrővizsgálata
fogászati vizsgálat és előadás

November

6. osztályosok MMR oltása
3. osztályosok szűrővizsgálata
„Egészséges táplálkozás” I. Hírlevél – kiselőadás
6. osztályos lányok „Libresse csomag” kiosztása, felvilágosító kiselőadás a mensesről
tantermek, konyha, WC ellenőrzése
tisztasági vizsgálat
jelentés ÁNTSZ-nek
fokozott gondozást igénylők folyamatos ellenőrzése

December

szakorvosi beutalók számonkérése
veszélyeztetett gondozás
előkészület a tüdőszűrésre
4. osztály szűrővizsgálata

Január

8. osztályosok szűrővizsgálata
5. osztályosok szűrővizsgálata
5. osztályosok „Egészséges táplálkozás” II. Hírlevél kiselőadás
tisztasági vizsgálatok
veszélyeztetettek gondozása
kiselőadások
jelentés ÁNTSZ-nek

Február

5. osztályosok „Egészséges táplálkozás” III. Hírlevél kiselőadás
tisztasági vizsgálatok
kiselőadások
veszélyeztetettek gondozása
jelentés ÁNTSZ-nek

Március

8. osztályosok ENGERIX oltása
7. osztályosok szűrővizsgálata
5. osztályosok „Egészséges táplálkozás” IV. Hírlevél kiselőadás
veszélyeztetett gondozás
tisztasági vizsgálat
leendő 1. osztályosok névsorának összeállítása

Április

szűrővizsgálatokon elmaradt vizsgálatok pótlása
5. osztályosok „Egészséges táplálkozás” V. Hírlevél kiselőadás
tisztasági vizsgálat
veszélyeztetett gondozás
szakorvosi beutalók számonkérése

Május

iskolai Egészségnapon részvétel (szűrővizsgálatok végzése)
veszélyeztetett gondozás
tisztasági vizsgálatok
kiselőadások

Június

üdülés táboroztatás előtti vizsgálatok
iskola-egészségügyi jelentés elkészítése

Értékelés

A célkitűzések, és sikerkritériumok mentén történhet.

1. Évente **egy** alkalommal – **iskolagyűlésen** – értékeljük az éves munkát, és meghatározzuk a további feladatokat.

2. **Állapotfelmérés – kétévente** – mely alapján elkészítjük az iskola következő időszakára szóló egészségnevelési Intézkedési Tervét.

Cél:

- A családok 40%-a vegyen részt az Egészségnapon és az iskola által szervezett egészségnevelési programokban.
- A tanulók 100%-a vegyen részt a fenti programokban

A program megvalósításához szükséges erőforrások

Anyagi:

Könyvek folyóiratok beszerzése
Versenyek, iskolai programok díjazása
Mehívott előadók díjazása
Foglalkozások kellékeinek megvásárlása
Pedagógus túlmunkájának díjazása (kirándulás, erdei iskola, nyári tábor stb.)
Tanórán kívüli foglalkozás díjazása

Humán:

A pedagógusok kompetenciájának fejlesztése
Továbbképzések, átképzések szorgalmazása
Nem pedagógus alkalmazottak bevonása
Külső szakemberek bevonása

Az elsősegélynyújtás

Az elsősegélynyújtás célja: az élet megmentése, a további egészségkárosodás megakadályozása, a gyógyulás elősegítése, a segítség adása addig, amíg a szakszerű segítség meg nem érkezik. A laikus elsősegély nyújtónak nem gyógyítania kell, hanem csökkentenie kell a baleset, vagy rosszullet következményeit, lehetőleg megelőzni a további állapotromlást.

Ezeket az ismereteket osztályfőnöki órán, biológia órán, esetleg külön szakkör keretében, az Egészségnapokon igyekszünk a tanulókkal megismertetni.

1.6. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az ember társas lény, közösségre van szüksége, az Istenhez is csak a közösségen keresztül jut el. Az iskolára - hiszen a gyerek ideje nagy részét ott tölti - óriási szerep hárul, amelyet nem lehetne elhibázni: közösségi embert formálni az egyénből és egyben olyan közösséget formálni a csoportból, amely a közösség erejét a keresztyén értékrend szerint, pozitív célok eléréséért, használja fel.

Ahogy a személyiség fejlesztésnél a jézusi ember az eszményi, úgy a közösségformálásnál a jézusi közösség a cél. Alaptörvény: a szeretet - igazi értelmében véve. **„Arról ismerje meg mindenki, hogy tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt.” (Jn. 13,35)**

A közösségfejlesztést nem lehet beszűkíteni egy tanórára. **Fontos a tanórán kívüli foglalkozásokon** (napközi, kirándulás, tábor, szakkörök...) törekedni a közösség formálására. Aki ezt a folyamatot irányítja az a pedagógus. Nem szabad elfelejtenie, hogy megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával, példaként áll a diákok előtt; s csak akkor tud sikeresen közösséget formálni, ha ő is közösségi ember. Ezért fontos, hogy a tantestület is közösséggé váljon.

Feladataink:

- A tanuló ismerje meg a társas együttélés alapvető szabályait, amelyek a közösségben való harmonikus kapcsolatok kialakításához elengedhetetlenek.
- A közösségben találja meg az igazi helyét. Tanuljon meg engedelmeskedni, alkalmazkodni, ha vezetésre teremtett ezt szolgálatnak tekintse.
- Tudjon és merjen a konfliktusokról beszélni - a felnőttekkel is -, tapasztalja meg, hogy ezek természetesek, s hogy van rájuk megoldás. Tanítsuk meg a konfliktusok kezelésére, megoldására.
- Tanítsuk meg, hogy társát tisztelje, szeresse. Tanítsuk meg arra, hogy felismerje: szeretve van Isten által és az emberek által; segítsük, hogy a ráirányuló szeretetet el is tudja fogadni. Segítsük, hogy tudjon bízni a társaiban, az emberekben; hogy megtapasztalja, hogy igazi biztosságot az Istenbe vetett bizalom ad.
- Tapasztalja meg, és tudatosítsa, hogy a közösségnek milyen nélkülözhetetlen szerepe van a személyisége formálódásában.
- Igazodjék el az emberi kapcsolatok, közösségek világában. Minél szűkebb egy közösség, annál nagyobb a felelősség, ugyanakkor maradjon nyitott a nagyobb közösségek irányában is (iskola, egyház).
- Fejlesszük a beteg, sérült, és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást.
- Alapozzuk meg a nemzettudatot, mélyítsük el a lakóhely, a közvetlen és tágabb környezet megismerését; a nemzeti önismeretet, a hazaszeretetet.
- Ösztönözzük a hagyományok (családi, iskolai, népi) feltárására, ápolására, készítsük az ezekért végzett egyéni és közösségi tevékenységekre.
- Alakítsuk ki a tanulóban, hogy a környezet ismeretén és személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás legyen életvitelüket meghatározó erkölcsi alapelv.

Új tanuló érkezése az osztályba

Ha új tanuló érkezik az osztályba, külön figyelmet kell fordítani a következőkre:

1. A tanuló megfigyelése, megismerése
2. A tanuló személyiségének megismerése
  - Egyéni beszélgetések
  - A tanuló magatartásának megfigyelése osztályközösségben
3. A tanuló tudásszintjének megállapítása

Tanítási órákon a nevelő fokozottabban figyeljen az új tanulóra.

Az új tanuló ismereteinek felmérése egyénileg történhet szóban és írásban.

- A szóbeli ellenőrzés történhet kérdés- felelet, vagy összefüggő szóbeli beszámoló formájában. A beszélgetés folyamán felmérjük, hogy mit és mennyit tud a diák, ismeretei mennyire tudatosak, hogyan képes önállóan felhasználni az eddig tanultakat.
- Írásbeli felmérés során tudásszint felmérő dolgozatokat állítunk össze, melyek igazodnak a tantervi követelményekhez. A dolgozatot nem osztályozzuk, hanem annak eredményére, tanulságára tervezzük a szükséges felzárkóztatást.
- A szóbeli és írásbeli beszámolók adnak képet a tanuló ismeretéről, esetleges hiányosságairól. Megállapítjuk, melyek azok az alapok, amelyekre építhetünk. A kapott eredmény után tudjuk meghatározni, hogy milyen felzárkóztatást nyújtunk a tanulónak sikeres továbbtanulása érdekében.

A közösségfejlesztés egyik formája az iskolai nevelés tanítási órán kívüli tevékenységei.

Hagyományőrzés (sportnap, Jókai-nap, Egészségnap, DÖK- nap, karácsonyi betlehemes játék, farsang, Gyermeknap, Anyák Napja)

Nemzeti ünnepek (ünnepélyek, osztályfőnöki órákon való megemlékezés, iskolarádió keresztüli megemlékezés)

DÖK - programok

Versenyek, vetélkedők

Tanulmányi kirándulás, erdei iskola

Szabadidős foglalkozások

Iskolai könyvtár

1.7 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnök feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg:

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- különbözeti, osztályozó, javító vizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel az éves iskolai munkatervben szereplő iskolai rendezvényeken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepségek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása,
- iskola által szervezett táborokban való részvétel.

Az osztályfőnök feladatai és hatásköre

Az osztályfőnököt – az érintett vezetőkkel (helyettesek, esetleg munkaközösség vezetők) konzultálva az igazgató bízza meg minden tanév júniusában.

Feladatai:

- Az iskola pedagógiai programjának szellemében neveli osztályának tanulóit, munkája során maximális tekintettel van a személyiségfejlődés jegyeire.
- Együttműködik 4. évfolyamtól az osztály diákbizottságával, segíti a tanulóközösség kialakulását.

- Segíti és koordinálja az osztályban tanító pedagógusok munkáját. Kapcsolatot tart az osztály szülői munkaközösségével.
- Figyelemmel kíséri a tanulók előmenetelét, az osztály fegyelmi helyzetét.
- Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, minősítési javaslatát a nevelőtestület elé terjeszti.
- Szülői értekezletet tart.
- Ellátja az osztállyal kapcsolatos ügyviteli teendőket: digitális napló vezetése, ellenőrzése, félévi és év végi statisztikai adatok szolgáltatása, bizonyítványok megírása, továbbtanulással kapcsolatos adminisztráció elvégzése, hiányzások igazolása, kezelése.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát.
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő ifjúságvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola gyermekvédelmi felelősével.
- Tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében.
- Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, büntetésére, segélyezésére.
- Rész vesz – amikor van – az osztályfőnöki munkaközösség munkájában, segíti a közös feladatok megoldását.
- Rendkívüli esetekben órát látogat az osztályban.

1.8. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

A beilleszkedési zavar az elfogadott társadalmi normáktól való eltérő viselkedés. Pontos meghatározása nehéz, mert a társadalomban sokféle párhuzamos normatíva és elvárás-rendszer létezik. Szoros összefüggés van az adott társadalom helyzete, életszínvonala és a normaszegés mértéke, jellege között.

Fontos feladatunknak tartjuk időben felismerni és kiszűrni a beilleszkedési, magatartási problémákkal küzdő tanulókat. Ez a tevékenység csak akkor eredményes, ha ismerjük a magatartási zavarok megnyilvánulásának leggyakoribb formáit.

Az iskolai nevelő-oktató munkában a tanuló beilleszkedési problémái, zavarai a tanuló eltérő magatartásában figyelhetők meg. A viselkedészavarok megnyilvánulása változatos: az enyhe szorongástól a súlyos neurotikus tünetekig, a csavargástól az erőszakos tettekig, az enyhébb kényszerektől a súlyos pszichotikus megnyilvánulásokig terjedhetnek ki.

Fel kell figyelnünk:

- az agresszív megnyilvánulásokra,
- a közönyre és a passzivitásra,
- az érzelem-szegény, apatikus magatartásra,
- a túlzott félelemre és szorongásra,
- a kifejezett féltékenységre, irigységre,
- a beszédzavarra,
- a hirtelen romló tanulmányi eredményre stb.

A problémák, a nem elfogadható viselkedés számbavétele után következik a viselkedési zavart kiváltó pszichológiai, szociális, esetleg biológiai okok feltárása.

- a családi környezet hatásaiból ered-e (pl. nevelési hibák, a szülők deviáns magatartása),
- a család és az iskola ellentétéből fakad-e,
- iskolai ártalmakra vezethető-e vissza (pl. túl magas követelmények, túl szigorú, autokratikus magatartás, gúny, megszegyenítés, túlzottan engedékeny, irányítás nélküli nevelés stb.)
- esetleg a kedvezőtlen társas pozíciók (pl. peremhelyzet) következménye

Az időben nyújtott szakmai segítség képes a folyamatot megállítani. Ezért az iskola feladatai között az egyik legfontosabb a helyzet felismerése, jelzése, a megfelelő szakemberhez való irányítás, speciális csoportba való javasolás. Nagyon fontos az együttműködés az egészségügy, a gyógypedagógia és a nevelési tanácsadó szakembereivel.

A beilleszkedési, magatartási zavarok megoldását, ill. enyhítését az alábbi pedagógiai tevékenységekkel kívánjuk elérni:

- békéltető, konfliktusmegoldó stratégia alkalmazásával;
- a felnőttek és a serdülők közötti barátságos viszony kialakításával, amely lehetővé teszi, hogy a tanuló problémáival, érzelmi konfliktusaival, kritikus élethelyzeteiben bizalommal fordulhat tanítójához, tanáraihoz;
- személyes szeretetteljes bánásmód kialakításával;
- teljesíthető, reális követelmények támasztásával;
- a pozitív énkép kialakulásának támogatásával (dicsérettel, biztatással);
- a szülőkkel való rendszeres kapcsolattartással;
- az egy osztályban tanító tanárok együttműködésével, egységes nevelési elvek alkalmazásával;
- az osztályközösség segítő erejének mozgósításával;
- a közös iskolai és iskolán kívüli programok során a peremhelyzetű tanulók bevonásával;
- következetes - a fegyelmi vétségek súlyával arányos büntetési rendszer kialakításával (lásd „a tanulók jutalmazásának és elmarasztalásának rendszerét”);
- az ifjúságvédelmi felelőssel való együttműködéssel;
- szükség esetén pszichológus, ill. más külső szakember segítségének igénybe vételével

A társadalomban megmutatkozó problémák a korai prevenció fontosságát hangsúlyozzák. Egyre nagyobb hangsúlyt kap az óvodásoknál megvalósuló differenciált egyéni bánásmód, preventív fejlesztés, valamint az iskolában az átlagtól eltérő, viselkedési és/vagy teljesítményproblémákkal küszködő gyermekek speciális, korrekatív ellátása.

A fejlesztés nem azonos a változtatással, az erőltetett rátanítással, a korrepetálással, amelyek direkt ráhatással gyors teljesítményt vagy viselkedésváltozást eredményezhetnek.

A fejlesztés a teljesítményt vagy viselkedést létrehozó pszichikus funkciók, pszichikus struktúrák megváltoztatását a részképesség területek fejlesztését célozza meg. Ebből következően mindig indirekt, a jelenségtünet okára irányuló, folyamatos és időben elhúzódó. Fejlesztésen nem a fejlődési ütem mechanikus felgyorsítását értjük, hanem: a fejlesztendő korosztály érési folyamatához igazított, az életkori sajátosságaihoz illeszkedő eljárásokkal történő támasznyújtást, amely az éppen fejlődő pszichikus funkciók kibontakoztatásához és begyakorlásához biztosít megfelelő szociális és tárgyi feltételeket.

Tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

A tehetséggondozás feladatainak megvalósítása iskolánkban differenciálással és egyéni tehetséggondozással történik. A differenciálás áthatja az iskola egész nevelési folyamatának feladatait, tartalmát, követelményeit, módszereit, eszközeit, szervezeti formáit, értékelési rendszerét.

Pedagógusaink nevelő-oktató munkájuk során arra törekszenek, hogy a differenciálás módszerével teljes mértékben kibontakoztassák a tanulóknak rejlő képességeket, fejlesszék kreativitásukat, szociális kompetenciájukat, kognitív és affektív szférájukat.

Ennek érdekében:

- A tanítási órákon alkalmazzuk a differenciált foglalkozást,
- A közösségi nevelés mellett nagy figyelmet fordítunk az egyéni bánásmódra,
- Egyéni feladatok adásával igyekszünk kibontakoztatni a gyermek képességeit, tehetségét,
- A tanulók érdeklődésének, adottságainak megfelelően szakköröket szervezünk a tanítási órákba be nem illeszthető ismeretek és készségek elsajátítása érdekében. A szakkörök szervezésénél a sokoldalúságra, a változatosságra törekszünk.
- Folyamatosan részt veszünk a református iskolák számára kiírt pályázatokon, tanulmányi versenyeken, vetélkedőkön.
- Hagyományainkhoz híven minden évben megrendezzük a vers- és prózamondó versenyeket.
- A központilag meghirdetett versenyeken túl iskolai keretek között folyamatosan megrendezzük a helyesírási, nyelvhelyességi versenyeket.
- Lehetővé tesszük tanítványainknak, hogy bekapcsolódjanak az iskolán kívül megszervezett tanfolyamokba, tevékenységekbe, ha azok összeegyeztethetőek iskolai kötelezettségeikkel.
- A közművelődési intézmények által biztosított lehetőségek kihasználása (múzeum-, hangverseny-, és színházlátogatások; könyvtárakban, levéltárakban végzett kutatómunka stb.).
- Diák önkormányzati tevékenység, iskolai rendezvények szervezése.
- A tananyag lehetőségeinek függvényében projekt módszer alkalmazása.

1.9 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje

Az intézmény növendékeinek közösségét diákönkormányzat képviseli intézményünkben, így a diákönkormányzat által biztosítja az iskola a lehetőségét, hogy a tanulók összességét érintő ügyekben tájékozódhassanak, valamint azokban a kérdésekben, melyekben a jogszabályok erről rendelkeznek egyetértési, illetve véleményezési jogukat gyakorolhassák.

A diákönkormányzatban 4. osztálytól 2-2 fő képviseli az osztályt. Maguk közül vezetőt választanak. Munkájukat pedagógus segíti, támogatja. Üléseit havonta tartják. Évente egyszer Diák fórumot rendezünk januárban, amelyen 4-8. osztályig minden tanuló részt vesz. Itt bemutatkozhatnak, jobban megismerhetik egymást, feltehetik az intézmény vezetésének kérdéseiket, elmondhatják javaslataikat, valamint minden alkalommal valamilyen értékes program (érdekes előadás, zenei koncert, hangszerbemutató stb.) zárja a tanítás nélküli munkanapot.

Általában a diákönkormányzat szervezi a papírgyűjtéseket, a farsangot, egyéb diákprogramokat, melyeket előzetesen az intézmény vezetésével egyeztetnek. A programok esetleges bevételeinek egy részével – a vezetéssel való egyeztetés alapján – ők rendelkeznek.

Iskolánk eddigi működését, szakmai, hazai és nemzetközi kapcsolatait, eredményeit a szülőkkel, a tanulókkal való nélkülözhetetlen szoros, támogató együttműködés alapozta meg, melyet a tanulók és szülők rendezvényekbe való rendszeres bevonásával épít tovább az iskola.

1.10. Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal, az iskola partnereivel

Az eredményes nevelő-oktató munka, a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház, a tanulói és a pedagógus közösség koordinált, aktív együttműködése. A tanuló, a szülő és a pedagógus az iskolai **nevelés-tanítás-tanulás** folyamatának három egymásra utalt, azonos érdekű szereplője. Az érdekezésség ellenére az együttműködés alkalmazkodási képességet, empátiát, bizalmat, fegyelmet és sok türelmet kíván mindhárom féltől.

Az együttműködés fontos **feltétele**, hogy a partnerek ismerjék alaposan az iskola **nevelési** programját, különösen annak első szakaszát, amely az itt folyó nevelő-oktató munka **alapelveit, céljait, feladatait, eszközeit és eljárásait** határozza meg. Ez adhatja meg a **tartalmát** az együttműködésnek.

A) A szülő és az iskola együttműködésének formái

Az együttműködés során először azokat a kérdéseket kell rendezni, hogy milyen módon működhet közre, segítheti a **szülő** az iskolában folyó nevelőmunkát, illetve az iskola milyen módon és formában nyújthat segítséget a **szülőnek** gyermeke helyes neveléséhez.

1. A szülők részéről a nevelőmunka segítéséhez az alábbi közreműködési formákat várjuk el:

- aktív részvételt az iskolai rendezvényeken,
- őszinte véleménynyilvánítást,
- együttműködő magatartást,
- nevelési problémák őszinte megbeszélését, közös megoldását,
- a családi nevelésben jelentkező nehézségek közös legyőzését,
- érdeklődő-segítő hozzáállást,
- szponzori segítségnyújtást.

2. Iskolánk a gyermekek helyes neveléséhez a következő segítségnyújtási formákat kínálja:

- osztály szülői értekezletek,
- fogadóórák,
- családlátogatások,
- rendkívüli megbeszélések,
- nyílt napok, nyílt órák szervezése
- rendszeres és folyamatos tájékoztatás a tanuló előmeneteléről,
- magatartásáról,
- pályaválasztási tanácsadás

Jól segíthetik az **együttműködést** az iskolánkban kialakult hagyományok közös ápolása, fejlesztése, az iskolai ünnepek egyéb rendezvények is.

Ezek a következők:

- tanévnyitó istentisztelet,
- iskolai versenyek,
- karácsonyi műsor,
- farsangi rendezvények,
- húsvéti istentisztelet
- anyák napi műsorok,
- ballagási ünnepség,
- tanévzáró istentisztelet

A felsorolt események alkalmat teremtenek az iskola számára, hogy bemutathassa a nevelő-oktató munka folyamatát, annak eredményeit és nehézségeit a szülők számára. A szülők közvetlen tapasztalatokat szerezhetnek gyermekeik fejlődésével, haladásával kapcsolatosan. A programok lehetőséget adnak a szülők aktív részvételére, az együttműködésre is.

B) A tanuló és a pedagógus együttműködésének formái, alkalmi, lehetőségei

- kötelező tanítási órák,
- nem kötelező iskolai órák,
- szakköri foglalkozások,
- énekkari órák,
- közös kirándulások,
- klubdélutánok,
- közösen végzett hasznos munkák,
- sportversenyek, vetélkedők,
- személyes megbeszélések,

A szülők közösségének képviselői szervei: osztály és iskolai SZMK választmányok.

A tanulókat az iskolai diákönkormányzat választott vezetői képviselik. A diákönkormányzatot megbízott pedagógus segíti munkája végzésében.

1.11 A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

A tanulmányok alatti vizsgák:

- az osztályozó vizsga,
- a javítóvizsga,
- a különbözeti vizsga.

A vizsga a tudás szintjéről való tájékozódás egyik módja. A tanulmányok alatti vizsgák funkciójuk szerint szummatívák, tehát lezáró, minősítő értékelésnek tekinthetők.

Az osztályozó vizsga

Az osztályozó vizsga a tanulmányok alatti vizsga egyik módja, amelynek célja a tanuló tudásszintjéről való tájékozódás, a tanulmányi követelmények teljesítésének minősítése osztályzattal.

A félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie,

- ha felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól (pl.: magántanuló),
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- a jogszabályban meghatározott időnél többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.

A magántanulót az iskola valamennyi kötelező tanórai foglalkozása alól fel kell menteni. Az, akit felmentettek a kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, az igazgató által meghatározott időben, és a nevelőtestület által meghatározott módon ad számot tudásáról. Az iskola igazgatójának engedélyével a tanuló két vagy több évfolyamra megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti. A tanulónak azonban nem alanyi joga, hogy két vagy több évfolyamra megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítse. Ha azonban a tanuló egyéni körülményei szükségessé, egyéni képességei pedig lehetővé teszik, hogy rövidebb idő alatt teljesítse a követelményeket, akkor az igazgató meghatározott feltételek meg-

létének mérlegelése alapján hozhat ilyen döntést. A tanuló ekkor osztályozó vizsgán adhat számot felkészültségéről.

A tanítási órákról való távolmaradás azzal a jogkövetkezménnyel jár, hogy meghatározott mértékű távollét esetén a tanuló nem teljesítette automatikusan az előírt tantervi követelményeket, vagyis nem állapítható meg az osztályzata az év közbeni teljesítménye alapján. Ahhoz, hogy osztályozó vizsgát tehessen, a nevelőtestület engedélye szükséges.

Ha a távolmaradást nem igazolják, a mulasztás igazolatlan. Az iskola köteles a szülőt értesíteni a tanköteles tanuló első igazolatlan mulasztásakor, illetve, ha a nem tanköteles kiskorú tanuló igazolatlan mulasztása a tíz órát eléri. Az értesítésben fel kell hívni a szülő figyelmét az igazolatlan mulasztás következményeire. Ha az iskola értesítése eredménytelen maradt, és a tanuló ismételen igazolatlanul mulaszt, az iskola a gyermekjóléti szolgálat közreműködését igénybe véve megkeresi a tanuló szülőjét.

Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen eléri a kettőszázötven tanítási órát, és amiatt a teljesítménye a tanév közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, akkor a tanuló nem osztályozható, függetlenül a mulasztás okától és módjától. Nagyon lényeges a mulasztások figyelemmel kísérése tantárgyanként és összesen is, hiszen előfordulhat, hogy az iskolai nevelés-oktatás általános műveltséget megalapozó szakaszában a tanuló mulasztása a kettőszázötven tanítási órát nem haladja meg, de egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát túllépi, tehát ebből a tantárgyból nem osztályozható.

A tanítási év végén osztályozatlan tanuló augusztusban már nem tehet osztályozó vizsgát.

A tanítási év szeptember 1. és június 15.

közötti szorgalmi időszak, és nem azonos a tanévvel (szeptember 1. és augusztus). Ha egy tanuló június 15-ig nem tesz osztályozó vizsgát, nem osztályozható, és augusztusban már csak javítóvizsgával szerezhethet osztályzatot. Ha a javítóvizsgálója ekkor elégtelen, azt már nem ismételhetheti meg, tanévet kell ismételnie.

A javítóvizsga

A javítóvizsga tanév végén utólagosan letehető vizsga azokból a tantárgyakból, amelyekből a tanuló tudását elégtelennel minősítették, vagy az osztályozó vizsgán a tudását részére felróható szabálytalanság vagy ok miatt nem tudták minősíteni.

A tanuló alanyi joga, hogy javítóvizsgát tegyen.

Javítóvizsgát tehet a tanuló, ha

- a) a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
- b) az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

A vizsgázó javítóvizsgát az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet.

Különbözeti vizsga

A különbözeti vizsga a közoktatási rendszer egyik legnehezebben megoldható szakmai feladatához, az iskolaváltáshoz kapcsolódik. Az iskolánk a tanuló átvételét a helyi tantervében meghatározott évfolyamokon és tantárgyakból különbözeti vizsgához köti. A különbözeti vizsga célja annak megállapítása, hogy a tanuló rendelkezik-e a tanulmányok folytatásához szükséges ismeretekkel. A különbözeti vizsga tantár-

gyainak, tartalmának meghatározása során mindig egyedileg kell határozatot hozni a tanuló ügyében.

A tanulmányok alatti vizsga vizsgabizottsága

A tanulmányok alatti vizsga vizsgabizottsága háromtagú, az elnökből és a két tagból áll, akik csak és kizárólagosan az iskola pedagógusai lehetnek. A vizsgabizottságnak az előbbieket folytán tagja lehet az iskola igazgatója is. A vizsgabizottság tagjainak megbízása során tekintettel kell lenni arra az előírásra, mely szerint a kérdező tanár csak a vizsga tárgya szerinti tantárgynak megfelelő szakos tanári végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező pedagógus lehet.

A vizsgabizottság elnökének feladatai

A vizsgabizottság elnöke felel a vizsga szakszerű és törvényes megtartásáért és a vizsgabizottság törvényes működéséért. A vizsgabizottsági tagok a vizsgaelnök irányításával végzik a feladataikat.

Az igazgató feladatai

A tanulmányok alatti vizsgák eljárási szabályairól szóló rendelkezések egyértelműen elkülönítik az igazgató és a vizsgabizottság elnökének feladat-és felelősségkörét.

Az igazgató felel a vizsga törvényes előkészítéséért és zavartalan lebonyolítás feltételeinek megteremtéséért, a vizsgabizottság elnöke pedig a vizsga szakszerű és törvényes megtartásáért, a vizsgabizottság törvényes működéséért tartozik felelősséggel.

A vizsgázónak az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló maximális idő vizsgatantárgyanként negyvenöt perc.

Egy vizsganapon egy vizsgázó vonatkozásában legfeljebb két írásbeli vizsgát lehet megtartani. A vizsgák között pihenőidőt kell a vizsgázók részére biztosítani.

Egy vizsgázónak egy napra legfeljebb három vizsgatárgyból szervezhető szóbeli vizsga.

A vizsgázókat írásban kell tájékoztatni: a vizsga helyszínéről, hol kell a vizsgán megjeleneni, a vizsgához szükséges felszerelésekről, eszközökről.

A vizsgafeladatok, illetve vizsgatételek elkészítése

Az igazgató vizsga előkészítéséhez tartozó teendője a vizsgafeladatok, illetve vizsgatételek elkészítése. A vizsgaprogram alapján megállapítható, hogy évfolyamonként, tantárgyanként és vizsgarészenként milyen vizsgafeladatokat kell elkészíteni.

Az igazgató megbízása alapján akár az illetékes szakmai munkaközösség, vagy a megfelelő szakképesítéssel rendelkező vizsgáztató tanár készítheti el az iskolai vizsgakövetelményekre épülő vizsgatárgyak írásbeli feladatlapjait, továbbá a feladatok megoldásához szükséges segédanyagokat és a javítási, értékelési útmutatókat.

Az igazgató a szóbeli vizsga helyi vizsgakövetelményekre épülő tételsorait a kérdező tanárral készítteti el.

Az igazgató által jóváhagyott írásbeli, szóbeli tételeket, feladatokat, a vizsga kezdetéig a vizsgázók számának megfelelő mennyiségben kell sokszorosítani és az iskola bélyegzőjével ellátni.

A tanulmányok alatti vizsga objektivitása megköveteli a vizsgafeladatok, illetve vizsgatételek biztonságos elhelyezését, hogy azokhoz illetéktelen ne férhessen hozzá.

A szóbeli vizsga szabályai

A tanulmányok alatti vizsgán a szóbeli vizsga, a tantárgyak helyi tantervre épülő vizsga követelményei alapján, helyben elkészített tételek kifejtéséből, vagy kifejtendő feladatok megoldásából áll.

A vizsgázónak legalább tíz perccel korábban meg kell jelennie a vizsga helyszínén, mint amely időpontban az a vizsgacsoport megkezdje a vizsgát, amelybe beosztották.

A szóbeli vizsgán a vizsgázó vizsgatantárgyanként húz/kap tételt vagy kifejtendő feladatot, és kiválasztja a tétel kifejtéséhez szükséges segédeszközt. Az egyes tantárgyak szóbeli vizsgáihoz szükséges segédeszközökről a vizsgáztató tanár gondoskodik.

A vizsgázó útbaigazítás és támogatás nélkül, önállóan felel, de ha elakad, a vizsgabizottság tagjaitól vagy a vizsgáztató tanártól kaphat segítséget. A vizsgázók a vizsgateremben egymással nem beszélgethetnek, egymást nem segíthetik.

Minden vizsgázónak vizsgatantárgyanként legalább tíz perc gondolkodási időt kell biztosítani a felkészülésre. A felkészülési idő alatt a vizsgázó jegyzetet készíthet, de gondolatait szabad előadásban kell elmondania.

Egy-egy vizsgatantárgyból a feleltetés időtartama tíz percnél nem lehet több. A vizsgabizottság tagjai a tétellel kapcsolatosan a vizsgázónak kérdéseket tehetnek fel, ha meggyőződtek arról, hogy a vizsgázó a tétel kifejtését befejezte vagy a tétel kifejtésében elakadt. A vizsgázót nem szabad félrevezetni, gondolkodásában, a tétel kifejtésében megzavarni. A vizsgázó a tétel kifejtésében akkor szakítható félbe, ha a rendelkezésére álló idő letelt.

Ha a vizsgázó a húzott tétel anyagából teljes tájékozatlanságot árul el, az elnök egy alkalommal póttételt húzat, vagy pótfeladatot biztosít részére.

Ha a vizsgázó a feleletet befejezte, a következő vizsgatantárgyból történő felelet előtt pihenőidőt kell számára biztosítani, amely alatt a vizsgahelyiséget elhagyhatja.

Ha a vizsgázó befejezte a tétel kifejtését, a vizsgabizottság elnöke rávezeti a javasolt értékelést a vizsgajegyzőkönyvre.

Ha engedélyezték, hogy az írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tegyen, és a vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll, két vizsgatételt kell húznia és kifejtenie. A felkészüléshez és a tétel kifejtéséhez rendelkezésre álló időt tételenként kell számítani. A vizsgázó kérésére a második tétel kifejtése előtt legfeljebb tíz perc pihenőidőt kell adni, amely alatt a vizsgázó a vizsgahelyiséget elhagyhatja.

Ha a vizsgázó a szóbeli vizsga helyett írásbeli vizsgát tesz, a vizsgatétel kihúzása után külön helyiségben, vizsgáztató tanár mellett készíti el dolgozatát. A dolgozat elkészítésére harminc percet kell biztosítani. A dolgozatot a vizsgázó vagy a vizsgázó kérésére a vizsgáztató tanár felolvassa.

A szóbeli vizsga helyszíne

A szóbeli feladatok elvégzése hagyományosan két, időben általában elkülönülő szakaszból, a felkészülési és a kommunikációs (válaszadási) szakaszból tevődik össze.

A szóbeli vizsga elkülönülő két szakaszának a vizsgaterem elrendezésében is tükröződnie kell. A vizsgaterem mérete, elrendezése olyan legyen, hogy a feladat kommunikációs szakaszát végző vizsgázók illetve vizsgáztatók ne zavarják, ne befolyásolják a felkészülőket.

A felkészülésre szolgáló teremrészben az írásbeli vizsgatevékenységhez kialakított

feltételek általában megfelelnek a szóbeli felkészüléshez azzal, hogy szokásosan a

vizsgabizottság tagjai elláthatják a felkészülők felügyeletét is.

Az írásbeli vizsga szabályai

A tanulmányok alatti vizsgán az írásbeli vizsga a tantárgyak helyi tantervre épülő vizsgakövetelményei alapján helyben elkészített feladatlapok megoldásából áll.

A lebonyolításra vonatkozó, kapcsolódó eljárási rendelkezések

A vizsgateremben az ülésrendet a vizsga kezdetekor a vizsgáztató tanár úgy köteles kialakítani, hogy a vizsgázók egymást ne zavarhassák és ne segíthessék.

A vizsgázóknak a feladat elkészítéséhez útbaigazítás, segítség nem adható.

Az írásbeli vizsgán csak a vizsgát szervező iskola bélyegzőjével ellátott lapon, feladatlapokon, tétellapokon (a továbbiakban együtt: feladatlap) lehet dolgozni. A rajzokat ceruzával, minden egyéb írásbeli munkát tintával (golyóstollal) kell elkészíteni. A feladatlap előírhatja az írógép, számítógép használatát.

Az íróeszközökről a vizsgázók, az iskola helyi tanterve alapján a vizsgához szükséges segédeszközökről az iskola gondoskodik; azokat egymás között nem cserélhetik.

A vizsgázó az írásbeli válaszok kidolgozásának megkezdése előtt mindegyik átvett feladatlapon feltünteti nevét, a vizsganap keltét, a tantárgy megnevezését. Vázlatot, jegyzetet csak ezeken a lapokon lehet készíteni.

A vizsgázónak az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló maximális idő vizsgatantárgyanként negyvenöt perc.

A sajátos nevelési igényű tanulók, illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő vizsgázók vizsgáztatásának szabályai

A sajátos nevelési igényű tanuló, illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő részére az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, a javítóvizsgán is biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt, az írásbeli beszámolón lehetővé kell tenni az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszköz (írógép, számítógép, stb.) alkalmazását. Az igazgató engedélye alapján az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló időt legfeljebb harminc perccel meg kell növelni, lehetővé kell tenni, hogy az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt használja, engedélyezni kell, hogy írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tegyen.

A húsz perc gondolkodási időt legfeljebb tíz perccel meg kell növelni, engedélyezni kell, hogy a szóbeli vizsga helyett írásbeli vizsgát tegyen.

Ha a vizsgázónak engedélyezték, hogy az írásbeli vizsga helyett szóbeli vizsgát tegyen, és a vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll, két vizsgatételt kell húznia és kifejtenie. A felkészüléshez és a tétel kifejtéséhez rendelkezésre álló időt tételenként kell számítani. A vizsgázó kérésére a második tétel kifejtése előtt legfeljebb tíz perc pihenőidőt kell adni, amely alatt a vizsgázó a vizsgahelyiséget elhagyhatja.

Ha a vizsgázó a szóbeli vizsga helyett írásbeli vizsgát tesz, a vizsgatétel kihúzása után külön helyiségben, vizsgáztató tanár mellett készíti el dolgozatát. A dolgozat elkészítésére harminc percet kell biztosítani. A dolgozatot a vizsgázó vagy a vizsgázó kérésére a vizsgáztató tanár felolvassa.

A szabálytalanságok kezelése

Szabálytalanságnak minősül a tanulmányok alatti vizsgákra vonatkozó szabályok megszegése. Például mobiltelefon használata, fegyelmezetlenség, meg nem engedett segédeszközök használata, a vizsgaterem elhagyása.

A vizsga megszakítása, távolmaradás a vizsgáról

A szóbeli vizsgán a felróható, vagy fel nem róható okból történő vizsga megszakítása, vagy a vizsgán meg nem jelenés esetében az igazgató az írásbeli vizsga alábbi szabályai szerint jár el:

Ha a vizsgázó az írásbeli vizsgáról fel nem róható okból elkésik, távol marad, a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik mielőtt a válaszadást befejezné az igazgató - ha ehhez a feltételek megteremthetőek - hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon, vagy a vizsgázó és az intézmény számára megszervezhető legközelebbi időpontban a vizsgázó pótló vizsgát tegyen.

A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig az írásbeli vizsgakérdésekre adott válaszokat értékelni kell.

Ha a vizsgázó az írásbeli vizsgáról felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik, az adott vizsgatantárgyból javítóvizsgát tehet az igazgató által meghatározott időben.

A vizsgázónak fel nem róható ok, minden olyan a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására.

A tanulmányok alatti vizsga nyilvánossága

A tanulmányok alatti vizsga nyilvánosságáról a jogszabály nem tartalmaz rendelkezést. A vizsgázó érdekében kiindulva mérlegelhető a szóbeli vizsga nyilvánossága, korlátozása vagy teljes kizárása. Valamennyi szempont mérlegelése alapján erről az igazgató dönt. Kiindulva abból, hogy a tanulónak joga, hogy tájékoztassák a tanulmányait érintő kérdésekről, lehetővé kell tenni, hogy az írásbeli vizsgakérdések megoldására adott szaktanári értékelést megismerje, a vizsgadolgozatot megtekinthesse, azokról kézzel vagy elektronikus úton másolatot készíthessen, és az értékelésre észrevételt tehesen, a vizsgázó kérésére a saját vizsgadolgozatáról másolatot készíthessen.

A tanulmányok alatti vizsga iratai és kezelésük

A vizsga iratai közé tartoznak mindazok a dokumentumok, amelyek a vizsga előkészítése, lebonyolítása során keletkeznek. Így:

- a jelentkezési lapok, (ha alkalmaznunk kell ilyeneket),
- a vizsgabizottság tagjainak megbízása,
- igazolások mentesítésekről,
- a törzslapok,
- osztályozó ívek,
- jegyzőkönyvek,
- az írásbeli, a szóbeli vizsgarész feladatlapjai,
- a tanulók produktumai (a pizkozatok is).

A tanulmányok alatti vizsga jegyzőkönyvének tartalmaznia kell:

- az elkészítésének helyét, idejét,
- a jelenlévők felsorolását,
- az ügy megjelölését, az ügyre vonatkozó lényeges megállapításokat, így különösen az elhangzott nyilatkozatokat,
- a hozott döntéseket,

• továbbá a jegyzőkönyv készítőjének az aláírását.

A hibás bejegyzéseket a tanügyi nyilvántartásokban áthúzással kell érvényteleníteni oly módon, hogy az olvasható maradjon, és a hibás bejegyzést helyesbíteni kell. A javítást aláírással, keltezéssel és az iskola körbélyegzőjének lenyomatával kell hitelesíteni.

1.12. Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

Másik iskolából év közben azokat a tanulókat vesszük át, akik:

- vagy az iskola közvetlen vonzáskörzetébe költöztek,
- vagy az iskolák egymás között megállapított körzetébe költöztek
- vagy ha máshol lakik (másik iskola vonzáskörzetébe) ha tanulmányi eredménye közepesnél jobb és nincs vele magatartási probléma
- Lehetőséget adunk egy „próbanap” eltöltésére a kiválasztott osztályban, s a nap végén az érintettek véleményeinek meghallgatása alapján az intézményvezető dönt az átvételről.

Iskolán belül a párhuzamos osztályba az átjárhatóságra lehetőséget adunk, ha:

- Szülő kéri
- A tanuló az adott osztályba nem tud számára kedvező módon beilleszkedni
- Fegyelmi következményeként

1.13 A felvételi eljárás különös szabályai

A felvételi lehetőségről szóló tájékoztatót a helyben szokásos módon - legalább tizenöt nappal a felvételi, átvételi kérelmek benyújtására rendelkezésre álló időszak első napja előtt - nyilvánosságra kell hozni.

Az iskolába felvett tanulók osztályba vagy csoportba való beosztásáról - a szakmai munkaközösség, annak hiányában a nevelőtestület véleményének kikérésével - az igazgató dönt.

A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanuló részére a felvételi vizsgán indokolt esetben biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt, az írásbeli vagy szóbeli felmérésen biztosítani kell az iskolai tanulmányai során általa használt, megszokott eszközöket, a vizsga szervezésével alkalmazkodni kell az adottságaihoz.

2. Az intézmény helyi tanterve

2.1 A 2011. évi CXC. törvény A NEMZETI KÖZNEVELÉSRŐL az 1993.évi LXXIX. törvény hatályba maradó része alapján elfogadott Kerettanterv

ÓRATERV A KERETTANTERVEKHEZ A 2013/2014-ES TANÉV 1-4. ÉVFOLYAMÁN

Tantárgyak	1. évfolyam (info.+szorobán)	1. évfolyam (info.+néptánc)	2. évfolyam (info+szorobán)	3. évfolyam (info+labdaj.)	3. évfolyam (normál tanter- vű)	4. évfolyam (info+labdaj.)	4. évfolyam (normál tanter- vű)
Magyar nyelv és irodalom	7	7	8,5	7,5	8	7	7
Idegen nyelv						3	3
Matematika	4	4	4	4	3,5	3,5	3,5
Hittan	2	2	2				
Környezetismeret	1	1	1	1,5	1,5	1,5	1,5
Ének-zene	2	2	1	1,5	1,5	1,5	1,5
Vizuális kultúra/Rajz és viz. k.	2	2	1,5	1,5	1,5	1	1
Életvitel és gyakorlat/Tech. és életv.	1	1	1	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	3+2 labdaj.	3	3+2 labdaj.	3
Informatika						1+4	1
Szabadon tervezhető	1	1	0,5	4			
Informatika Szorobán Néptánc	1	1	1	1		1	
Rendelkezésre álló órakeret	26 óra	26 óra	25,5 óra	I:25 óra L:23 óra	20 óra	I:26,5 óra L: 25,5 óra	22,5 óra

ÓRATERV A KERETTANTERVEKHEZ A 2014/2015-ÖS TANÉV 1-4. ÉVFOLYAMÁN

Tantárgyak	1. évfolyam (info.+szorobán)	1. évfolyam (info.+néptánc)	2. évfolyam (info+szorobán)	2. évfolyam (info+néptánc)	3. évfolyam (info.+szorobán)	4. évfolyam (info+labdaj.)	4. évfolyam (normál tanter- vű)
Magyar nyelv és irodalom	7	7	7	7	8	7	7
Idegen nyelv						3	3
Matematika	4	4	4	4	3,5	3,5	3,5
Hittan	2	2	2	2	2		
Környezetismeret	1	1	1	1	1,5	1,5	1,5
Ének-zene	2	2	2	2	1,5	1,5	1,5
Vizuális kultúra/Rajz és viz. k.	2	2	2	2	1,5	1	1
Életvitel és gyakorlat/Tech. és életv.	1	1	1	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	3+2 labdaj.	3
Informatika						1+4	1
Szabodon tervezhető	1	1	1	1	1		
Informatika Szorobán Néptánc	1	1	1	1	1	1	
Rendelkezésre álló órakeret	26 óra	26 óra	26 óra	26 óra	26 óra	I: 26,5 óra L:25,5 óra	22,5 óra

ÓRATERV A KERETTANTERVEKHEZ A 2015/2016-OS TANÉV 1-4. ÉVFOLYAMÁN

Tantárgyak	1. évfolyam (info.+szorobán)	1. évfolyam (info.+néptánc)	2. évfolyam (info+szorobán)	2. évfolyam (info+néptánc)	3. évfolyam (info.+szorobán)	3. évfolyam info+néptánc)	4. évfolyam info.+szorobán)
Magyar nyelv és irodalom	7	7	7	7	6	6	7
Idegen nyelv							3
Matematika	4	4	4	4	4	4	3,5
Hittan	2	2	2	2	2	2	2
Környezetismeret	1	1	1	1	1	1	1,5
Ének-zene	2	2	2	2	2	2	1,5
Vizuális kultúra/Rajz és viz. k.	2	2	2	2	2	2	1
Életvitel és gyakorlat/Tech. és életv.	1	1	1	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5
Informatika							1+2
Szabadon tervezhető	1	1	1	1	1	1	
Informatika Szorobán	1	1	1	1	1	1	1
Néptánc					1	1	
Magyar nyelv és i.							
Rendelkezésre álló órakeret	26 óra	26 óra	26 óra	26 óra	25 óra	25 óra	27,5 I: 28,5

ÓRATERV A KERETTANTERVEKHEZ A 2016/2017-ES TANÉV 1-4. ÉVFOLYAMÁN

Tantárgyak	1. évfolyam info.+szorobán	1. évfolyam info.+néptánc	2. évfolyam info.+szorobán	2. évfolyam info.+néptánc	3. évfolyam info.+szorobán	3. évfolyam info.+néptánc	4. évfolyam info.+szorobán	4. évfolyam info.+néptánc
Magyar nyelv és irodalom	7	7	7	7	6	6	6	6
Idegen nyelv							2	2
Matematika	4	4	4	4	4	4	4	4
Hittan	2	2	2	2	2	2	2	2
Környezetismeret	1	1	1	1	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2
Víz. k. /Rajz és v.	2	2	2	2	2	2	2	2
Életvitel és gyak./Tech. és é.	1	1	1	1	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5	5	5	5	5
Szabadon terv. Informatika	1	1	1	1	1	1	1	1
Szorobán	1		1		1		1	
Néptánc		1		1		1		1
Magyar ny. és i.					1	1	1	1
Rendelkezésre álló órakeret	26 óra	26 óra	26 óra	26 óra	25 óra	25 óra	28 óra	28 óra

ÓRATERV A KERETTANTERVEKHEZ A 2013/2014-ES TANÉV 5-8. ÉVFOLYAMÁN

Tantárgy	5. évfolyam (A és B)	6. évfolyam (informatika)	6. évfolyam (normál tanter- vű)	7. évfolyam (informatika)	7. évfolyam (normál tanter- vű)	8. évfolyam (informatika)	8. évfolyam (normál tanter- vű)
Magyar ny. és i.	4	4	4	3,5	3,5	4	4
Idegen nyelv	3	3	3	3	3	3	3
Matematika	4	4	3	4	3	4	3
Erkölcstan	1						
Egyházi zene	1	1	1				
Tört. és állampolg. ism.	2	2	2	2	2	2	2
Természetism.	2	2	2				
Fizika				1,5	1,5	1,5	1,5
Bio.-egészségtan				1,5	1,5	1,5	1,5
Kémia				1,5	1,5	1,5	1,5
Földrajz				1,5	1,5	1,5	1,5
Ének-zene	1	1	1	1	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1	1
Technika, életvitel és gyak.	1	1,5	1,5	1	1	1	1
Testnev. és sport	5	5	5	2,5	2,5	2,5	2,5
Informatika		1+2	1	1+2	1	1+2	1
Osztályfőnöki	1	1	1	1	1	1	1
Dráma és tánc/Hon és népismeret	1 (Hon)						
Etika				1	1		
Mozgókép és mé- dia						1	1
Szabadon tervez- hető Informatika Dráma Hon és népismeret Magyar ny. és irod. Történelem	1 1						
Rendelkezésre álló órakeret	28	25,5 I: 26,5	24,5	26 I:28	26	27,5 I:28,5	26,5

ÓRATERV A KERETTANTERVEKHEZ A 2014/2015-ÖS TANÉV 5-8. ÉVFOLYAMÁN

Tantárgy	5. évfolyam (A és B)	6. évfolyam (A és B)	7. évfolyam (informatika)	7. évfolyam (normál tantervű)	8. évfolyam (informatika)	8. évfolyam (normál tantervű)
Magyar ny. és i.	4	4	3,5	3,5	4	4
Idegen nyelv	3	3	3	3	3	3
Matematika	4	3	4	3	4	3
Erkölcstan	1	1				
Egyházi zene	1	1				
Tört. és állampolg. ism.	2	2	2	2	2	2
Természetism.	2	2				
Fizika			1,5	1,5	1,5	1,5
Bio.-egészségtan			1,5	1,5	1,5	1,5
Kémia			1,5	1,5	1,5	1,5
Földrajz			1,5	1,5	1,5	1,5
Ének-zene	1	1	1	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1
Technika, életvitel és gyak.	1	1	1	1	1	1
Testnev. és sport	5	5	2,5	2,5	2,5	2,5
Informatika		1	1+2	1	1+2	1
Osztályfőnöki	1		1	1	1	1
Dráma és tánc/Hon és népismeret	1 (Hon)					
Etika			1	1		
Mozgókép és média					1	1
Szabadon tervezhe- tő	1	1				
Informatika	1	1				
Dráma		1				
Hon és népismeret						
Magyar ny. és irod.						
Történelem						
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	26 I:28	26	27,5 I:28,5	26,5

ÓRATERV A KERETTANTERVEKHEZ A 2015/2016-OS TANÉV 5-8. ÉVFOLYAMÁN

Tantárgy	5. évfolyam (A és B)	6. évfolyam (A és B)	7. évfolyam (A és B)	8. évfolyam (informatika)	8. évfolyam (normál tantervű)
Magyar ny. és i.	4	4	3	4	4
Idegen nyelv	3	3	3	3	3
Matematika	4	3	3	4	3
Erkölcstan	1	1	1		
Egyházi zene	1	1			
Tört. és állampolg. ism.	2	2	2	2	2
Természetism.	2	2			
Fizika			2	1,5	1,5
Bio.-egészségtan			2	1,5	1,5
Kémia			1	1,5	1,5
Földrajz			1	1,5	1,5
Ének-zene	1	1	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1	1
Technika, életvitel és gyak.	1	1	1	1	1
Testnev. és sport	5	5	5	2,5	2,5
Informatika		1	1	1+2	1
Osztályfőnöki	1		1	1	1
Dráma és tánc/Hon és népismeret	1 (Hon)				
Etika					
Mozgókép és média				1	1
Szabadon tervezhető					
Informatika	1	1	1		
Dráma	1	1	1		
Hon és népismeret		1			
Magyar ny. és irod.			1		
Történelem					
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	27,5 I:28,5	26,5

ÓRATERV A KERETTANTERVEKHEZ A 2016/2017-ES TANÉV 5-8. ÉVFOLYAMÁN

Tantárgy	5. évfolyam (A és B)	6. évfolyam (A és B)	7. évfolyam (A és B)	8. évfolyam (A és B)
Magyar ny. és i.	4	4	3	4
Idegen nyelv	3	3	3	3
Matematika	4	3	3	3
Erkölcstan	1	1	1	1
Egyházi zene	1	1		
Tört. és állampolgári ismeretek	2	2	2	2
Természetismeret	2	2		
Fizika			2	1
Biológia-egészségtan			2	1
Kémia			1	2
Földrajz			1	2
Ének-zene	1	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1
Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	1	
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Informatika		1	1	1
Osztályfőnöki	1		1	1
Dráma és tánc/Hon és népismeret	1 (Hon)			
Szabadon tervezhető				
Informatika	1	1	1	1
Dráma	1	1	1	1
Hon és népismeret		1		
Magyar ny. és irodalom			1	
Történelem				1
Rendelkezésre álló órakeret	28	28	31	31

Kötelező tantárgyak

Alsó tagozatban

Magyar nyelv és irodalom	1-4. évfolyam
Matematika	1-4. évfolyam
Környezetismeret	1-4. évfolyam
Informatika	1-4. évfolyam
Idegen nyelv	4. évfolyam
Ének-zene	1-4. évfolyam
Vizuális kultúra	1. évfolyam
Rajz és vizuális kultúra	2-4. évfolyam
Életvitel és gyakorlat	1. évfolyam
Technika és életvitel	2-4. évfolyam
Testnevelés és sport	1-4. évfolyam
Hit- és erkölcstan	1-4. évfolyam
Néptánc	1-4. évfolyam
Szorobán	1-4. évfolyam

Felső tagozatban

Magyar nyelv és irodalom	5-8. évfolyam
Matematika	5-8. évfolyam
Történelem és állampolgári ismeretek	5-8. évfolyam
Idegen nyelv	5-8. évfolyam
Természetismeret	5-6. évfolyam
Földrajz	7-8. évfolyam
Biológia	7-8. évfolyam
Fizika	7-8. évfolyam
Kémia	7-8. évfolyam
Ének – zene	5-8. évfolyam
Dráma	5-8. évfolyam
Rajz	5-8. évfolyam
Mozgóképkultúra és médiaismeret	8. évfolyam
Technika	5-8. évfolyam
Hon- és népismeret	5-6. évfolyam
Etika	7. évfolyam
Informatika	5-8. évfolyam
Osztályfőnöki	5-8. évfolyam
Testnevelés és sport	5-8. évfolyam
Hit és erkölcstan	5-8. évfolyam
Egyházi zene	5-6. évfolyam

Tantervek

Alsó tagozatban

Magyar nyelv és irodalom	1-4. évfolyam
Matematika	1-4. évfolyam
Környezetismeret	1-4. évfolyam
Informatika	1-4. évfolyam
Idegen nyelv	4. évfolyam
Ének-zene	1-4. évfolyam
Vizuális kultúra	1. évfolyam
Rajz és vizuális kultúra	2-4. évfolyam
Életvitel és technika	1. évfolyam
Technika és életvitel	2-4. évfolyam
Testnevelés és sport	1-4. évfolyam
Hittan	1-4. évfolyam
Néptánc	1-4. évfolyam
Szorobán	1-4. évfolyam

Felső tagozatban

Magyar nyelv és irodalom	5-8. évfolyam
Matematika	5-8. évfolyam
Történelem és állampolgári ism.	5-8. évfolyam
Idegen nyelv	5-8. évfolyam
Természetismeret	5-6. évfolyam
Földrajz	7-8. évfolyam
Biológia	7-8. évfolyam
Fizika	7-8. évfolyam
Kémia	7-8. évfolyam
Ének – zene	5-8. évfolyam
Dráma	5-8. évfolyam
Rajz	5-8. évfolyam
Mozgóképkultúra és médiaism.	8. évfolyam
Technika	5-8. évfolyam
Hon- és népismeret	5-6. évfolyam
Etika	7. évfolyam
Informatika	5-8. évfolyam
Osztályfőnöki	5-8. évfolyam
Testnevelés és sport	5-8. évfolyam
Hit és erkölcstan	5-8. évfolyam
Egyházi zene	5-6. évfolyam

Az iskola alsó és felső tagozatán valamennyi tantárgy esetében az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet által kiadott, elfogadott és engedélyezett kerettanterveket használjuk kiegészítve és egységbe szerkesztve a helyi tantervekkel.

2.2 Az iskolai tankönyvválasztás elvei

Iskolánk pedagógusai a helyi tanterv alapján, e fejezet rendelkezéseinek betartásával, a szakmai munkaközösségek véleményének kikérésével választják meg az alkalmazott tankönyveket, tanulmányi segédleteket, taneszközöket, ruházati és más felszereléseket. (Fontos feltétel a Református Pedagógiai Intézet által javasolt tankönyvlistán való szereplés.)

A pedagógus nem választhat olyan tankönyvet, amelynek igénybevétele az iskolai tankönyvrendelés és tankönyvellátás jogszabályban meghatározott rendje szerint nem biztosítható valamennyi tanulónak. A nevelő-oktató munka során a pedagógusok csak olyan taneszközöket használnak a tananyag feldolgozásához, amelyet hivatalosan is tankönyvvé nyilvánítottak,

Tanítási év közben a meglévő tankönyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök beszerzésére vonatkozó döntés – a szülő fizetési kötelezettsége mellett – nem változtatható meg.

A szülői szervezet és az iskolai diákönkormányzat – a tankönyvek megvételével kapcsolatban a szülőkre háruló kiadások tekintetében korlátozásokat állapíthat meg.

A pedagógusok előnyben részesítik az Oktatási Minisztérium által kiadott tankönyvjegyzékben szereplő tankönyveket. A tankönyvek kiválasztásában figyelembe veszik a tanulók életkori sajátosságait, a tankönyvek, munkafüzetek és egyéb segédanyagok használhatóságát, kompetenciáját a helyi tantervünkkel.

A kiválasztás fő szempontjai:

- az iskola helyi tantervének megfelelően
- egymásra épülés
- tanulhatóság, használhatóság
- tartósság
- tanulói képességekhez igazodás
- nyelvezet, színesség
- árfekvés – olcsóság

A pedagógusok tankönyvválasztásaikat a munkaközösségekkel egyeztetik.

A kiválasztott tankönyveket a szülői szervezettel megismertetjük, elfogadtatjuk.

Az ingyenes tankönyvellátás – az iskolai könyvtár szerepe:

- Fokozatosan, rászorultság alapján bevezetésre kerül az ingyenes tankönyvellátás. Az ingyenes tankönyvellátást új tankönyvekkel és használt könyvtári tankönyvek kölcsönzésével történik. A kölcsönzést az iskola a tartós tankönyvek beszerzésével oldja meg. Az ingyenes tankönyveket az iskolai könyvtár állományába bepecsételve, számmal ellátva egy külön nyilvántartásba vesszük. Ezeket az ingyenes tankönyveket a rászorult tanulóknak névre szólóan (tanulói és szülői aláírással igazolva) ki kell kölcsönözni az egész tanévre. Év végén az ingyenes tankönyveket vissza kell adni. A tartós tankönyveket, az at-laszokat az ingyenes tankönyvre jogosult tanulók a könyvtár állományából kapják meg. Amennyiben az ingyenes tanulók számára kikölcsönzött tankönyvek év végén elvesznek, megrongálódnak, úgy azt a szülő téríteni köteles.

- Ha a tanuló osztályt ismételni köteles, a felkészülés idejére az ingyenes tankönyveket megkapja.
- Az osztályt ismétlő tanuló amennyiben az ismétlés évében **jók** az előző évi tankönyvei, ugyanazokat kapja vissza. **Újként, ingyen** csak a munkafüzeteket és azokat amelyek megváltoztak.
- Év közben érkező ingyenes tankönyvellátásra jogosult új tanuló esetében amennyiben régi iskolájában a tankönyveit leadta, a könyvtár állományából kell részére tankönyveket biztosítani.
- Az iskolai könyvtárból a napközis csoportoknak évfolyamonként, tantárgyanként egy-egy garnitúra tankönyvcsomagot letétbe el kell helyezni.

2.3 A Nemzeti alaptantervben megfogalmazott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.

Tanulási módszerek kialakítása, iskolai fegyelem és figyelem, kötelességérzet kialakítása.

A 3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a NAT elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat.

Motiváció, tanulásszervezés, teljesítmények növekedése.

Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása. Kulcskompetenciák megalapozása, együttműködési készség fejlődése, a tanulói tudás megalapozása.

A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A felső tagozat hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata - a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefüggésben - a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaaorientációra. A gimnázium hetedik-nyolcadik évfolyamán folyó nevelés-oktatás alapvető feladata – a változó és egyre összetettebb tudástartalmakkal is összefügg-

gésben – a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint az, hogy fektessen hangsúlyt a pályaválasztásra, pályaaorientációra.

- mintákat adunk az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz, megalapozzuk a tanulók egyéni tanulási módszereit és szokásait,
- a tanulási stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont az életkori jellemzők figyelembevétele, az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása,
- fokozatosan kialakítjuk, bővítjük az együttműködésre építő kooperatív-interaktív tanulási technikákat és a tanulásszervezési módokat.
- az értelmi és érzelmi intelligencia mélyítését, gazdagítását a drámapedagógia eszköztárának alkalmazásával kívánjuk megvalósítani;
- az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban;
- a kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük;
- a személyiség erkölcsi arculatának értelmi és érzelmi alapozásával; helyes magatartásformák megismertetésével és gyakoroltatásával;
- a biztonságos szóbeli és írásbeli nyelvhasználat és az alapvető képességek, készségek elsajátításával; a mentális képességek célirányos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával;

2.4 Mindennapos testnevelés

Az új Köznevelési törvény egészségesebb társadalom megteremtésének célját szem előtt tartva nagy hangsúllyal kezeli a testnevelés és az egyéb iskolai sporttevékenységek szervezését. A heti öt testnevelés óra bevezetésével jelentős, döntő lépést tesz a minden napos testmozgás tényleges megvalósulása felé.

Az ezzel járó óraszám-növekedés várhatóan nem okoz majd túlterhelést a tanulók számára, hanem éppen ellenkezőleg, szellemi felfrissülésüket szolgálja. (Részben a magyar iskolarendszer jelenlegi infrastrukturális helyzetére tekintettel törvény lehetővé teszi heti két testnevelés óra kiváltását, ugyanakkor ez az esetek többségében a testnevelés óránál magasabb szint sporttevékenységet jelent.

Ezzel, és a sportkörü foglalkozások pedagógiai képzettséggel is rendelkező szakedzők és sportszakemberek általi tartásának lehetőségével biztosítja az iskolák és a sportegyesületek kapcsolatának kialakítását, mely az utánpótlás szempontjából válhat előnyössé. Eszerint nem csak testnevelő tanárok fejlesztik gyermekeink testi készségeit, hanem sportszakemberek is.

Kihasználjuk – a szülőkkal való egyeztetés után – a környéken adódó lehetőségek felhasználását (Baranta, Úszás, Lovaglás stb.).

2.5 Tankötelezettség

Iskolánkban elsőtől nyolcadik évfolyamra járnak a gyerekek.

- Legkorábban, abban a naptári évben melynek augusztus 31. napjáig tölti be a hatodik életévét, és eléri az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget.
- Legkésőbb abban a naptári évben melyben a hetedik életévét betölti. (aki augusztus 31-e után született)
- A szülő kérelmére a gyermek megkezdheti a tankötelezettségét akkor is, ha hatodik életévét december 31-ig napjáig tölti be, és eléri az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget.
- **A tankötelezettség teljesítése a tanév első napján kezdődik.**

A tankötelezettség időtartama:

- A 2012/13-as tanévtől kezdve beiratkozó gyermeknek 16 éves koráig

A tankötelezettség teljesíthető – a szülő választása alapján:

- mindennapos iskolába járással
- magántanulóként

Egyéni továbbhaladás

- Egyéni haladást iskolánk mind az első (előkészítő), mind a további három évfolyamon csak rendkívül különleges esetekben (pl. más iskolából nagy lemaradással hozzánk kerülő vagy speciális egészségügyi problémával küzdő gyerekek esetén), igazgatói döntés alapján engedélyez, kizárólag egy vagy két tantárgyból, egy tanéven át.
- Felső tagozaton hasonló esetben a tanuló a félév vagy a tanév végén osztályozó vizsgán mutatja be tudását.
- Egyedi elbírálás alá esik - a szaktanárok véleménye és az igazgató döntése alapján - az a tanuló, aki különleges helyzetének vagy képességeinek köszönhetően valamely tantárgyból vagy tantárgyakból az arra a tanévre előírtakat messze meghaladó teljesítményre képes. (Lásd: Értékelés!)

Magántanuló

Szakértői vélemény és orvosi javaslat alapján, szülői kérésre, igazgatói döntéssel lehet iskolánkban egy gyermek magántanuló. Ebben az esetben a tanulót felmentjük a tanórai foglalkozások látogatása alól, de tudásáról félévben és tanév végén osztályozó vizsgán kell számot adnia. Az ilyen gyerekeknek felkészülési, konzultációs és

fejlesztési lehetőséget biztosítunk. Sajátos helyzete miatt az iskola igazgatója a készségtárgyak tanulása alól mentesítheti.

Mentesítés

A tanulási nehézséggel küzdő tanulót a különböző vizsgahelyzetekben is megilletik kedvezmények, pl. hosszabb idő, a szóbeli vagy írásbeli feladatok eltérő aránya, bizonyos részfeladatok elhagyása (mint a tollbamondás) stb.

Ha az igazgató nem az értékelés és minősítés alól menti fel a tanulót, hanem – szülői kérésre, szakértői vélemény vagy méltányosság alapján – a kötelező tanórai foglalkozások látogatása alól, akkor a tanulónak félévben és tanév végén osztályozó vizsgát kell tennie az adott tantárgyból vagy tantárgyakból. Ilyen esetekben egyéni megbeszélés alapján alkalmi konzultációs lehetőséget biztosítunk az azt igénylő tanulónak.

Speciális a testnevelés helyzete. Orvos szakértői vélemény alapján lehet egy tanulónak

- Mentésítése a tantárgy egésze alól, ilyenkor a napkezdő vagy befejező órákon nem kell részt vennie, de a nap közepére eső órákon meg kell oldani a felügyeletét valamilyen fejlesztő foglalkozással vagy azzal, hogy a testnevelést tanító pedagógus vigyáz rá (erről a szülőt a tájékoztató füzetben informálni kell);
- Részleges felmentése, mely alapján könnyített testnevelésben részesül a többi gyerekkel közös tanórákon, és a tantárgyból érdemjegyet kap.
- Az orvos szakértői véleménye alapján soroljuk be a tanulót gyógytestnevelésre, a gyermek gyógyúszással és gyógytestnevelési órával teljesítheti (a szakvélemény alapján). A gyógytestnevelésre irányított gyermek tantárgyi érdemjegyébe e speciális foglalkozásokon nyújtott teljesítménye számít. A gyógytestnevelést az iskolában, de a rendes tanítási órák után tartjuk; a gyógytestnevelő szakembert az EGYMI biztosítja. A megjelenés e foglalkozásokon ugyanúgy kötelező, mint a rendes tanórákon. A gyógytestnevelés hatékonysága, a gyermek fejlődése érdekében itt is számítunk a jegyző segítségére, ha a szülő nem partner a gyermek gyógytestnevelésre járatásában.

2.6 A választható tantárgyak, foglalkozások szabályai

Választható foglalkozások

Ingyenes	Fejlesztő foglalkozás, Egyéni fejlesztés, Korrepetálás, Fejlesztő korrepetálás, Logopédia igény szerint, Szakkörök, Középiskolára előkészítő foglalkozások (magyarból, matematikából), Felzárkóztatás, Tehetséggondozás, Énekkar, Tömegsport,
Önköltséges	Úszás, Erdei iskola, Táborok, Múzeum, Színházlátogatás, Kirándulások.

A tanulók tantárgyválasztása

- A nem egyházi osztályokban a szülő minden év május 20-ig írásban nyilatkozhat, hogy gyermeke számára Erkölcstan vagy Hit- és erkölcstan, ezzel egyidőben döntenie kell a nyelvoktatásról is.
- Az iskolába újonnan beiratkozó tanuló, illetve a szülő a beiratkozáskor írásban adhatja le a tantárgyválasztással kapcsolatos döntését az iskola igazgatójának.
- A tanuló, illetve a szülő az adott tanév kezdetéig az igazgató engedélyével írásban módosíthatja a tantárgyválasztással kapcsolatos döntését.

2.7 Projektoktatás

A projekt közösen végzett tevékenységek sorozata. Középpontjában egy gyakorlati jellegű probléma áll, melyet a diákok és tanárok közösen, több szempont szerint elemezve, komplex módon dolgoznak fel. A projektmódszer legfontosabb értéke maga a munkafolyamat. Az egyéni munka mellett megjelenik a csoportos tevékenység, az együttműködés (kooperativitás).

Mindenki saját képességei, egyéni tapasztalatai alapján járul hozzá a csoport munkájához.

A munkafolyamat eredménye a produktum, amely lehet:

- tárgy, játék, társasjáték,
- modell (minta a valóság tanulmányozásához, terv, pl. szabásminta stb.),
- makett (gép, eszköz, kicsinyített alkotás),
- előadás, színdarab, magnófelvétel, videofelvétel, fénykép,
- írásmű, művészeti alkotás, kiállítás, összetett alkotások,
- bemutató, tabló, diagram, elméleti megoldás,
- rendezvény, ünnepély.

A módszer a tanulók érdeklődésére, szükségleteire és a közös tevékenységre épít. Egyik fő jellegzetessége a résztvevők nagyfokú szabadsága, önállósága. A projektmódszer alkalmazásával kilépünk a hagyományos időbeosztásból és a tantárgyi keretektől. Az ismeretszerzés a különböző tevékenységek során alkotó módon történik. Nem a pedagógus adja át az ismereteket, hanem a tanulók szerzik meg azokat a tevékenységek során. Tanítás, ismeretátadás, ismeret felhalmozás helyett a tanulás, az ismeretszerzés, és a képességfejlesztés kerül előtérbe. A projekt megvalósítása során a hangsúly az együttes munkálkodáson, egymás segítségén, elfogadásán, a kommunikációs készségek, technikák elsajátításán van. Ha ez valóban sikerül, akkor érvényesülhet a projekt didaktikai hármasa: átélés – ismeretszerzés – megértés.

A leggyakoribb tanítási projektek

- *Technikai projekt* (technikai folyamat megvalósítása, kipróbálás, elméleti ismeretek) Célja valamilyen tárgyi produktum megalkotása.
- *Művészeti projekt* pl. előadás, kiállítás, összetett alkotások. A produktum esztétikai kivitelezése nagyon fontos szempont.
- *Környezeti projekt* pl. erdei iskola, a folyó, erdő stb. élővilága.
- *Gazdaságismereti projekt* pl. alma projekt.
- *Kutatási projektek* pl. új anyagrész feldolgozása.

„A **projektoktatás** olyan oktatási stratégia, mely egyrészt a sajátos célok elérését, a valós életet integráló és reprezentáló tanulási tartalommal, a komplex szemléletmódot segítő, tevékenységközpontú, feladatorientált tanulói tevékenységet biztosító szervezési formákkal, módszerekkel, technikákkal, eszközökkel, az iskolai keretet kitérítve természetes tanulási környezetben valósítja.” (Kováts, 2008.)

A projektoktatás metodikai lépései

Tervezés, témaválasztás

- Az adott (projekt) probléma megoldásához vezető cél felismerése, megértése,
- További konkrét problémák, részcélok megfogalmazása,
- Egyéni vagy önkéntes alapon csoportok kialakítása,
- Választás a megfogalmazott problémákból,
- Megoldási terv készítése, konkrét feladatok megfogalmazása,
- Tanári együttműködés, segítség a célok megfogalmazásába, csoportok szervezésében, a terv elkészítésében.

Kivitelezés

- Feladatelosztás megszervezése, az adatgyűjtés színhelyeinek kiválasztása, megállapodás az adatközlők személyében.
- Aktív kivitelezés az egyéni, páros vagy csoportos munka során. Együttműködés, a szükséges eszközök, különböző munkatechnikák, közösségi, kommunikációs és tevékenységi formák kialakítása, tantárgyi ismeretek integrációja, önálló kutatás.
- Differenciált segítség adása szükség szerint.

Felülvizsgálat

- A produktum bemutatása a csoportok előtt
- A projekt értékelése:
a tanulói önértékelésnél a középpontban a projekt készítésének folyamata, a csoportok értékelésének középpontjában a bemutatás áll.
- A szükséges javítások elvégzése

A projekt közzététele.

- Az eredmények, a produktum nyilvánosság elé tárása (a termék bemutatása, beszámolók, viták, bemutatók, kiállítások, előadás stb.)
- a felvetődő kérdések (az értékelés, bírálat, visszajelzések tükrében) megbeszélése, esetleg új projektek tervének megfogalmazása

A projektmódszer pozitívumai:

- A tanulók kezdeményező, aktív szerephez jutnak.
- Saját érdeklődésük vezeti őket, így a motiváció igen erős.
- Fejleszti a kommunikációs és szociális képességeket, a kreativitást, az ismeretszerzési képességet, a problémamegoldó és analitikus gondolkodást, az önállóságot, a kooperációt, a tervezést, az alkalmazkodást, az időbeosztást, az információk megosztását.
- Az ismeretek, jártasságok, szokások elsajátítását indirekt úton biztosítja.
- Saját képességeiknek megfelelően tudnak részt venni egy-egy probléma megoldásában.
- Konkrét, hasznosítható, gyakorlati tudást nyújt.
- Lehetőség nyílik újfajta tanár-diák kapcsolat kialakítására.
- Örömteli, stresszmentes együttműködést biztosít.
- Előmozdítja a pedagógusok szakmai együttműködését, így javítja a tantestület összetartását.
- Megvalósul az egymástól történő tanulás elve.

Nehézségek a módszer alkalmazásakor

- A kiváló tanulók egyéni kognitív teljesítménye nem biztos, hogy mindig összhangban áll a csoport által vállalt célokkal, feladatokkal
- Nehezen tervezhető a munka
- Nagyobb az alapzaj
- Jól felkészült pedagógusok együttműködése szükséges
- Nagy létszám esetén nem alkalmazható

Új technikák bevezetésének feltételei

A hagyományos módszerek mellett szükség van kooperatív, együttműködésre nevelő módszerek alkalmazására, megpróbálkozhatunk az új technikák bevezetésével.

El kell fogadni, hogy újfajta tanár-diák viszony kialakítására van szükség (tanulói döntések, választások, demokratikus légkör), a projekt megvalósítása során felborul a hagyományos iskolai tanítási rend: változik az időbeosztás, a tantárgyak között elmosódnak a választóvonalak, gyakran az osztálykeretek is felbomlanak, a projekt- és egyéb kooperatív tevékenység - hagyományos osztályzattal nehezen értékelhető. A projekt megtervezésekor a pedagógusoknak alkalmazkodni kell egymás igényeihez.

A projektmódszer, nagyfokú szervezőkészséget, lényeglátást és folyamatos szakmai fejlődést kíván meg a tanároktól: meg kell teremteni az egyes műveltségi területek közötti összhangot, biztosítani kell a zavartalan körülményeket, a jó hangulatot stb. Fő feladata az együttműködés elősegítése, a munka összehangolása és a differenciált segítségnyújtás.

2.8. A tanulók esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket, tanulókat az intézmény nyilván tartja, és kiemelt segítségben részesíti.

Minden esetben ingyenes a halmozottan hátrányos helyzetű tanuló részére az oktatásban való részvétel..

Intézményünkben jelentős számarányban 20-25%-ban vesznek részt a képzésben hátrányos helyzetű, valamint halmozottan hátrányos helyzetű tanulók. Minden gyermeknek és minden tanulónak jogában áll igénybe venni minden olyan közoktatás-szolgáltatást, amely személyiségének fejlődéséhez, tehetségének kibontakozásához indokolt és szükséges.

Nem elegendő annak biztosítása, hogy a hátrányos helyzetű tanulókat a többiekkel azonos jogok illessék meg; az esélyegyenlőség eléréséhez olyan intézkedésekre van szükség, amelyek a hátrányokat csökkentik, illetve megszüntetik. Az intézkedések nemcsak a szabályozás változását jelentik, hanem a befogadás, az elfogadás fontos értékeit hivatottak készség szinten a társadalom sajátjává tenni, hogy az mindenki számára értékesebb, gyümölcsözőbb és élhetőbb közösséggé formálódjon

Intézményünk az alapvető társadalmi változás, a társadalmi szintű befogadó, és együttműködő szemlélet elterjedésének és megvalósulásának egyik fontos feltételét az integrált nevelés alkalmazásában látja.

Megalakulásunk óta egyik meghatározó működési elvünk, hogy a gyermekek minél szélesebb köre számára, minél magasabb szinten biztosítsunk lehetőséget, esélyt adva olyan gyermekek és fiatalok számára is, akik lakóhelyük, vagy éppen, családi körülményeik miatt eddig ezt nem tudták megtenni. Az integrált nevelés megvalósítása alapvető jelentőségű a hátrányos helyzetű, többségében roma gyermekek, valamint a sajátos nevelési igényű, elsősorban a magatartászavaros, tanulási nehézségekkel, részképesség-zavarral küzdő tanulók számára. Az integrált nevelés elősegíti a magatartás és a viselkedés formálása által a szociális és a társas kompetencia, a proszocialitás kiteljesedését, amely mindkét oldal: a hátrányos helyzetű gyermekek, és a nem hátrányos helyzetű gyermekek számára közvetlenül, míg környezetük számára közvetetten nyújt olyan pozitív tapasztalatokat, amely az iskolai környezetben és a későbbi felnőtt életükben, társadalmi beilleszkedésükben, munkahelyen való helytállásukban is sikerességüket segíti elő. Mind az együttműködés, mind a kommunikáció, mind a csoportmunkára való alkalmasságukat fejleszti elősegítve a környezetükkel szembeni pozitív attitűd kialakulását, mások elfogadását, toleranciájukat, pozitív önértékelésüket, hatékony kommunikációjukat és pozitív teremtő, alkotó aktivitásukat egyaránt.

A minőségi oktatás, az esélyegyenlőség megvalósítása a technikai, valamint a pedagógiai feltételek biztosításával történhet. Az integrált nevelés megvalósítása több tényező megjelenítését, az intézmény mindennapi életébe történő beépítését egyszerre jelenti. Intézményünk a csoportmunkára, a közösségi foglalkozásokra alkalmas, tanulóbarát iskolai környezet létrehozásával:alkalmas intézményi környezet kialakítása, valamint info-kommunikációs akadálymentes eszközök használata által teremti meg a tárgyi feltételeket, míg a pedagógiai eszköztár gazdagításával, a differenciáló, egyéni sajátosságokat figyelembevevő, felzárkóztató, kompenzáló nevelés alkalmazásával a pedagógiai feltételeket biztosítja. Ez utóbbi nemcsak a tanulók személyiségéhez illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazását jelenti, de a differenciált, egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési és értékelési eljárások alkalmazását is.

Ezt a feladatot az alábbi rendszer szerint végezzük

Az iskolában védő, óvó, pártfogó rendszert működtetünk gyermekvédelmi felelős megbízásával. Az gyermekvédelmi felelős munkája során személyes, közvetlen kapcsolatot tart a diákokkal, szükség esetén felveszi a kapcsolatot a szülőkkel, gyermekjóléti szolgálattal, folyamatosan konzultál az érintett osztályfőnökökkel, szaktanárokkal.

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok feltárása a gyermekvédelmi felelős, az osztályfőnökök, és az osztályban tanító tanárok feladata, melynek során kiszűrjük a hátrányokkal, tanulási nehézségekkel küzdő gyerekeket, akik bármi miatt válságban vannak, testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésük veszélyeztetve van.

A gyermekvédelmi felelős segíti az iskola pedagógusainak gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját. A gyermekvédelmi felelős feladata különösen:

- a)** az osztályokat felkeresve tájékoztatni a tanulókat arról, hogy milyen problémával, hol és milyen időpontban fordulhatnak hozzá, továbbá, hogy az iskolán kívül milyen gyermekvédelmi feladatot ellátó intézményt kereshetnek fel,
- b)** a pedagógusok, szülők vagy tanulók jelzése, a velük folytatott beszélgetés alapján megismert veszélyeztetett tanulóknál – a veszélyeztető okok feltárása érdekében – családlátogatáson megismeri a tanuló családi környezetét,

- c) gyermekbántalmazás védelme vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén kezdeményezi, hogy az igazgató értesítse a gyermekjóléti szolgálatot,
- d) a gyermekjóléti szolgálat felkérésére részt vesz az esetszbeszéléseken,
- e) a tanuló anyagi veszélyeztetettsége esetén kezdeményezi, hogy az iskola igazgatója indítson eljárást a illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítása, szükség esetén a támogatás természetbeni ellátás formájában történő nyújtása érdekében,
- f) az iskolában a tanulók és a szülők által jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények (pl. gyermekjóléti szolgálat, nevelési tanácsadó, drogambulancia, ifjúsági lelki segély telefon, stb.) címét, illetve telefonszámát,
- g) az iskola nevelési programja, gyermekvédelmi feladatai keretében egészségnevelési program kidolgozásának segítése, végrehajtásának figyelemmel kísérése; szükség esetén intézkedés megtételének kezdeményezése az iskola igazgatójánál, a tanulók, a szülők és a pedagógusok tájékoztatása.

A gyermekvédelmi munka keretében az osztályfőnökök feladatai különösen

- a) évfolyamisméltó vagy más iskolából átvett tanulók beilleszkedési problémáinak feltárása, beilleszkedésük segítése,
- b) a gyerekek illetve szüleik figyelmének felhívása szociális jellegű támogatásokra (étkezési hozzájárulás, beiskolázási segély, tankönyvtámogatás)
- c) kapcsolatfelvétel a veszélyeztetett gyerekekkel és szüleikkel egyéni beszélgetés, szükség esetén családlátogatás útján,
- d) információk nyújtása, melyek segítségével a jogi, egészségügyi, szociális és társadalmi problémákat és azok megoldásait jobban megismerhetik,
- e) a tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzése, feltárása és megszüntetése érdekében kapcsolattartás a szülővel, közreműködés az osztályban tanító tanárokkal és a gyermekvédelmi felelőssel.

A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő programok

A tanulási kudarcok jelentős része a tanulási zavarokból következik.

A tanulási zavarok értelmezése:

Tágabb értelemben minden olyan zavar, lemaradás, amely az iskolai tanulást hátrányosan befolyásolja. Szűkebb értelemben a tanulási képesség specifikus vagy globális zavarait jelenti.

Típusai

A. Neurogén tanulási zavarok

- Dysphasia, (nyelvi fejlődési zavar)
- Dyscalculia (specifikus számolási zavar)
- Dyslexia (olvasási és helyesírási gyengeség)
- Dysgraphia (írászavar)

- Dyspraxia (mozgászavar)

Ezek a gyermek fejlődésében időbeni változásokat idéznek elő, lassítják az észlelési, mozgásos, emlékezeti folyamatok integrációját, a képesség-struktúrán belül különböző mértékű különbségeket idéznek elő.

B. Pszichoreaktív, környezetfüggő tanulási zavarok

Főként a korai szakaszban elszenvedett környezeti ártalmak hatására jön létre.

Jellemzője

- Motivátlanság
- Szorongás
- Túlkövetelés
- Kudarc orientáltság

C. Jó képességekkel rendelkező, kiemelkedő intelligenciával bíró tanulóknál is fel-
léphetnek tanulási zavarok.

D.

Ezek okai lehetnek

- Hátrányos szocio-ökonómiai státus,
- Korai szocializációs probléma,
- Rossz családi interakció,
- A szülők oktatás- nevelés iránti nem megfelelő attitűdje,

Feladatok

- Differenciált eljárással, felzárkóztató, tehetséggondozó programmal megte-
remthető az a bázis, amely a tanulási zavarok enyhítését, megszüntetését
eredményezheti.
- Az iskola sokat tehet azért, hogy a gyermek kellemes élményként élje meg az
ismeretszerzést, amely biztosítja számára az önkibontakozás lehetőségét. A
megelégedettség - mint érzelmi – gondolati - erkölcsi értékelés - aktivitást vált
ki. Ébren kell tartani a tanulóban az érdeklődést, bővíteni kell a tanuló motivá-
ciós bázisát!
- A tanuláshoz való viszony szorosan összefügg az iskola pszichés klímájával,
az iskolai túlterheléssel, a tanár és diák viszonyainak jellemzőivel, a tantárgyi
kötődéssel.
- Nagyon sokat javít a tanulás iránti pozitív viszony kialakításában a szorongás-
és stresszmentes iskolai légkör, a kölcsönös kommunikációra épített didaktikai
szituáció.

Eszközök

- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a napközi otthon;
- az egyéni foglalkozások;
- a felzárkóztató foglalkozások;

- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a továbbtanulás irányítása, segítése.

Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A tevékenység célja segíteni azon tanulók beilleszkedését az iskolai környezetbe, akik szociális körülményeiket tekintve, tartós betegségük miatt vagy egyéb okból hátrányos helyzetűek, így különösen a csonka családban felnövő gyermekek vagy munkanélküli szülők gyermekei.

Ehhez először elemeznünk kell azokat a károsan ható tényezőket, amelyek hozzájárulnak a hátrányos helyzet kialakulásához.

Ilyenek

- a családi mikrokörnyezet (pl. lakásviszonyok, jövedelmi viszonyok, kulturális helyzet, nevelési hagyományok stb.);
- a családi házon kívüli környezet (pl. utca, lakóövezet, társas kapcsolatok);
- az iskolai környezet (pl. helytelen nevelői magatartás, rossz tanár-diák viszony, a tanuló peremhelyzete a közösségben stb.).
- A hátrányok számbavétele után meghatározzuk tevékenységünk célját és a hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységformákat.

A szociális hátrányok enyhítését iskolánkban az alábbi tevékenységi formák szolgálják

- Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése.
- Felzárkóztató ill. tehetséggondozó programok szervezése.
- Drog- és bűnmegelőzési programok .
- Mentálhigiénés programok.
- Felvilágosító munka a szociális juttatások lehetőségeiről szülői értekezleteken, fogadóórákon, családlátogatásokon, értesítés
- Motiválás arra, hogy a gyermek napközis ellátásban részesüljön.
- Szoros kapcsolat Budapest Főváros Kormányhivatala XVII. kerületi Gyámhivatalával annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek.
- A tankönyvtámogatás elveinek, mértékének meghatározása.
- Táborszámú hozzájárulások.
- Pályázatok figyelése, részvétel a pályázatokon.
- Az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata.
- A nevelők és a tanulók segítő, személyes kapcsolatai.
- A szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése.

- A továbbtanulás irányítása, segítése.

2.9 Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékelése és minősítése, a magasabb évfolyamba lépés feltételei

Az értékelésről általában

- A pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanév közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és év végén osztályzattal minősíti.
- A félévi és év végi osztályzatokat az évközi érdemjegyek alapján kell megállapítani és ezekről a tanulót és a kiskorú szülőjét értesíteni
- A magatartás és szorgalom értékelését az osztályfőnök az osztályban tanító tanárok véleményének kikérésével végzi, melyet a nevelőtestület előtt ismertet.
- Értékelési módok iskolánkban
  - 1.évfolyamon félévkor és év végén, a 2. évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló:
    - Kiválóan teljesített
    - Jól teljesített
    - Megfelelően teljesített,
    - Felzárkóztatásra szorul.
  - 2. évfolyam év végétől 8. évfolyam év végéig félévkor és év végén érdemjegyekkel történő osztályzás
  - 5-8. évfolyamon érdemjegyek félévkor, év végén osztályzat
  - Záradékok – a 20/2012. EMMI rendelet megfelelő záradékai szerint
- Az alsó évfolyamokon – az 1. évfolyam és a 2. évfolyam I. félév kivételével – évközben érdemjeggyel minősítjük a tanulók munkáját. Az érdemjeggyel való értékelés a 2.évfolyam II. félévétől kerülhet bevezetésre, mely elősegíti a folyamatos munka értékelését.
- A tanulók félévi és év végi osztályzatait a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti és a pedagógus illetve az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről. Abban az esetben, ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától és azt a pedagógus nem tudja megfelelően megindokolni úgy a nevelőtestület az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosíthatja a szaktanár által javasolt érdemjegyet.

- Iskolánkban a kötelező, a kötelezően választott, a szabadon választott tantárgyakat, a modulokat és a tanulók magatartását és szorgalmát mind félévkor, mind évvégén osztályozzuk.
- Félévkor az ellenőrzőbe **számmal** írjuk be a tantárgyak osztályzatait, kivétel a magatartás és szorgalom, melyeket **betűvel**.
- Év végén mind a bizonyítványba, mind a törzslapba **betűvel** írjuk be az osztályzatokat.
- Általános nevelőtestületi dicséretet akkor kaphat a tanuló, ha minden tantárgyból jeles minősítést kapott. Tantárgyi nevelőtestületi dicséretet akkor kaphat a tanuló, ha képességeinél nagyobb teljesítményt nyújtott. (kutatómunkát végzett, előadást tartott, különböző versenyeken vett részt)
- **A tanulók értékelésében a szóbeli felelet prioritást élvez.**
- **Az értékelés nem lehet fegyelmezési eszköz.**
- A tanév folyamán a szülőket írásban és szóban tájékoztatjuk gyermekük előmeneteléről. (ellenőrzőn, tájékoztatófüzetben, fogadóórán, szülői értekezleten, egyéni beszélgetések stb. alkalmával)
- Iskolánkban érdemjegyekre és osztályzatokra az 1-5-ig számskálát használjuk.

Tudásra	jeles	(5)
	jó	(4)
	közepes	(3)
	elégséges	(2)
	elégtelen	(1)

Az osztályzat (érdemjegy) akkor

jeles (5): Ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit megbízhatóan elsajátította, tudását alkalmazni is képes.

jó (4) : Ha a tanuló kevés hibával elsajátította a helyi tanterv követelményeit. Kisebb bizonytalanságokkal tudja alkalmazni tudását.

közepes (3): Ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit pontatlanul, esetenként felszínesen és több hibával teljesíti. Csak nevelői segítséggel tudja alkalmazni tudását.

elégséges (2): Ha a tanuló a helyi tantervnek csak minimális, a továbbhaladáshoz szükséges ismereteit sajátította el. Kizárólag nevelői segítséggel képes önálló feladatvégzésre.

elégtelen (1): Ha a tanuló a helyi tanterv követelményeinek minimum

szintjét sem sajátította el, nem rendelkezik a továbbhaladás-hoz feltétlenül szükséges ismeretekkel, nevelői segítséggel sem képes önálló feladatvégzésre.

Az ellenőrzés, értékelés formái és szerepük a tanulók értékelésében

Formái:

szóbeli: kérdés-felelet, összefüggő felelet, kiselőadás, stb.

írásbeli: feladatlap, teszt, dolgozat, témazáró, írásbeli felelet, házi feladat értékelés, stb.

gyakorlati: munkadarab, gyűjtőmunka, sportteljesítmény, tanulói kísérlet
Mindezekből kiválasztva a pedagógus maga tervezi meg az ellenőrzést, értékelést, - ügyelve a szóbeli és írásbeli formák helyes arányára.

Arra kell törekednünk, hogy a tanulók minél több alkalommal szóban adjanak számot tudásukról. Elérendő cél, hogy a jegyek legalább 1/3-ada szóbeli feleletet tükrözzön.

Minden tanulónak a félévi és tanév végi értékelésekor rendelkeznie kell **havonta** valamennyi tantárgyból annyi osztályzattal legalább, mint a tantárgy heti óraszámának 50%-a.

Az egyes témák után alsóban és felsőben **témazáró dolgozatokat** íratunk, melyek értékelése pontozásos módon történik. **Minden tanulónak minden témazárót meg kell írni, 35 % alatti teljesítmény esetén köteleles újraírni.** A tanuló saját kérésére megismételheti a felmérést tanórán kívül, ebben az esetben mind a két dolgozat osztályzata bekerül a naplóba.

A tanulók folyamatos értékelésénél fontos szerepe van a **felméréseknek**. Az év eleji felmérések diagnosztikusak, melyek az ismétlést követik, így tájékozódó jellegűek, ezért nem osztályozzuk.

A félévi és év végi felmérésekben a fő szempont a készségek vizsgálata.

A felmérések értékelésénél az általánosan elfogadott szabályt alkalmazzuk. A felmérések %-át átváltjuk osztályzattá és a jegyet beírjuk a naplóba.

A témazáró felmérések osztályozása 2-8. évfolyamon:

91%-100%	jeles	(5)
81%-90%	jó	(4)
66%-80%	közepes	(3)
50%-65%	elégséges	(2)
0%- 49%	elégtelen	(1)

Az 1. évfolyamon csak a %-ot írjuk be az osztálykönyvbe.

A dolgozatok, felmérések, témazáró dolgozatok kijavítási kötelezettsége a dolgozatot követő **második óra**.

Naponta két témazárónál többet nem íratunk, azt is minimum két órával előtte bejelentjük. Az írásbeli és szóbeli feleletek napi számát nem korlátozzuk. Az írásbeli dolgozatok feleletjegyként szerepelnek.

Az írásbeli feladatok hiányát minden kolléga különböző képen jelzi magának (fekete pont, mínusz jel stb.) Ugyanez a helyzet a felszerelések hiánya esetében is.

Az érdemjegy (osztályzatok) osztálykönyvi bejegyzésének formái: 2-8. évfolyamon

piros tintával: témazáró dolgozatok, felmérések, félévi és tanév végi osztályzatok

kék tintával : szóbeli feleletek, írásbeli feleletek, órai munkák, kiselőadások, kutatómunkák

zöld tintával: gyűjtőmunka, szorgalmi feladatok, füzetvezetés, külalak,

A félévi és év végi osztályzatok a tanulók tantárgyankénti összteljesítményét tükrözik. Az osztályzatok kialakításában a témazáróknak kiemelt a szerepük. Tanév végén az egész éves teljesítményt kell figyelembe venni.

Tanulási nehézséggel küzdő tanulók értékelése

Irányadó a Nevelési Tanácsadó és a Szakértői Bizottság javaslata.

- méltányos, differenciált bánásmód a számonkérésnél és a minősítésnél
  - pl. - írásgyengesség - írásos munkák differenciált értékelése
    - szóban adhasson számot tudásáról
    - időkeret meghosszabbítása
  - szövegértés
    - segítő, rajzos feladatok
    - utasítás - magyarázat
    - hangos felolvasás
  - matematika
    - eszközhasználat idejének meghosszabbítása
- A segítségadás mértéke, minősége határozza meg az értékelést, minősítést.
- Az egyéni, differenciált értékelés a gyermek önmagához mért fejlődését tartja szem előtt.

Idegen nyelvek értékelése

Az idegen nyelv tanulásának első évében csak akkor utasítható a tanuló évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.

Az idegen nyelv oktatásának első évétől érdemjegyekkel történik az osztályozás.

A számonkérés módjai, beszámoltatás fajtái

Az értékelést megalapozó ellenőrzés célja:

- a tanulók minősítése,
- visszajelzés a szülőknek, az iskolának a tanuló tudásáról, az esetleges hiányosságokról,
- az önértékelés képességének kialakítása,
- személyiség fejlesztése.

Az ellenőrzés és azt követő értékelés legyen:

- pedagógiailag kifogástalan,
- folyamatos, rendszeres, tervszerű és aktuális,

- kiszámítható, nem kampányszerű,
- sokoldalú, vegye figyelembe a tanuló valamennyi pedagógiai szempontból fontos tevékenységét is,
- módszertanilag változatos,
- konkrét, objektív és igazságos, szükség esetén méltányos,
- lehetőség szerint kollektív: vegye figyelembe az osztályközösség véleményét is,
- természetes kísérője a tanulási folyamatnak, ne kísérje túlzottan feszült légkör!

Az ellenőrzés és értékelés során figyelembe kell venni a tanulók életkori sajátosságait, a tantárgy jellegét a tanuló önmagához viszonyított fejlődését is.

A magasabb évfolyamába lépés feltételei

Iskolánk magasabb évfolyamába való lépés feltétele a helyi tantervben meghatározott továbbhaladási feltételek teljesítése. A törvényi szabályozás alapján évfolyamisméltésre kell kötelezni mindazokat a tanulókat (2.,3.,4.évfolyam végén is) akik az előírt tanulmányi követelményeket nem teljesítették.

Ha a tanuló az első évfolyamon első alkalommal nem tesz eleget az előírt követelményeknek, munkáját osztályfőnöke az év végén szöveges formában értékeli a tanuló részére kiadott iskolalátogatási bizonyítványon.

Az évfolyamisméltés korlátozása az első évfolyamon

A tanuló első évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamisméltésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.

Évfolyamisméltés engedélyezhető a szülő kérése alapján

A tanuló részére engedélyezhető az iskolai évfolyam megisméltése szülői kérésre. Az 1-4. évfolyamon az iskola igazgatója nem mérlegelheti a szülői kérést, hanem lehetővé kell tennie évfolyam megisméltését.

Bukások:

Három tantárgy elégtelen év végi osztályzat esetében lehetőség van javítóvizsga letételére.

Készségtárgyakból is buktatunk és pótvizsgáztatunk.

Ha valamely tantárgyból bukásra áll a tanuló a szülőt erről értesíteni kell.

Amennyiben a tanulót a nevelőtestület osztályozó vizsgára kötelezte, a magasabb évfolyamba lépés feltétele az osztályozó vizsgán valamennyi tantárgy eredményes letétele. Amennyiben a tanuló az osztályozó vizsgán megbukik úgy ő rá is a pótvizsga szabályok az irányadók.

A tanulók félévi és év végi osztályzatait a szaktanárok állapítják meg, a félévben és az évközi eredmények, osztályzatok alapján. Az osztályzatok megállapításánál a fejlődést, a javítást vagy a rontást figyelembe kell venni.

Amennyiben a tanuló félévi vagy év végi osztályzatának megállapítása lényegesen eltér a folyamatos értékelés során kapott érdemjegyeiktől, úgy a szaktanár jegyét a nevelőtestület - a szaktanár meghallgatása után - a tanuló javára megváltoztathatja.

Beiskoláznál az iskolába lépés feltétele az iskolaérettségi vizsgálat, melyet az óvoda illetve a Nevelési Tanácsadó szakemberei végeznek. Ennek alapján vesszük fel a tanulókat, illetve osztjuk be őket osztályokba.

Mulasztás alapján történő évfolyamisméltés (2-8. évfolyam)

Ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen meghaladja a **kétszázötven tanítási órát, illetve egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát**, és emiatt a teljesítménye tanítási év közben nem volt értékelhető, a nevelőtestület engedélyezheti, hogy osztályozó vizsgát tegyen. Az osztályozó vizsga csak akkor tagadható meg, ha az igazolatlan mulasztások száma meghaladja az igazolt mulasztások számát. Az iskolának előzetesen értesíteni kell a szülőt az igazolatlan mulasztásról és annak következményeiről. Nem vonatkozik ez a rendelkezés arra az esetre, ha a tanuló előkészítő évfolyamként végzi az első évfolyamot.

Egyéni foglalkozások, integrált oktatás, képességkibontakoztatás

Az iskolánk biztosítja az egyéni törődést azokkal a tanulókkal, akik a társaikhoz képest bármely tantárgyból, tantárgyakból lemaradtak, ill. mentesítették őket. Számukra megfelelő óra számot biztosítunk a fejlesztő foglalkozásokon, ahol egyéni ütemben segíti a tanuló felzárkóztatását a többiekhez a fejlesztő pedagógus. Az egyéni törődés kötelező formája az egyéni foglalkozás, Ehhez kapcsolódik az a kötelezettség, hogy az érintett tanulót vegyék fel a napközis foglalkozásra. Logopédiai foglalkozásokon azok a tanulók vesznek részt, akiket a Nevelési Tanácsadó vagy a Szakértői Bizottságok javasoltak, vagy az első osztályosok felmérése alapján indokolt.

Fejlesztő korrepetálást is biztosítunk a gyermekek számára, ahol a szaktanárok segítségével pótolhatják a hiányosságait.

Mindezen foglalkozásokon való részvételhez szülői hozzájárulás szükséges.

Egyéni haladás

Az egyéni továbbhaladás - valamennyi vagy egyes tantárgyakból - különböző évfolyamokig, de legkésőbb a negyedik évfolyam végéig tarthat.

Hiányok pótlása

Ha a tanuló "felzárkóztatásra szorul" minősítést kap, az iskolának a szülő bevonásával értékelni kell a tanuló teljesítményét, fel kell tárni a fejlődést, haladást akadályozó tényezőket, és javaslatot kell tenni az azok megszüntetéséhez szükséges

intézkedésekre. Az iskolának mindent meg kell tennie annak érdekében, hogy a tanév végére a meghatározott követelményeknek a tanuló eleget tudjon tenni. Az iskola köteles külön felkészítést biztosítani a tanuló részére, melyhez szükséges időkeret az egyéni foglalkozások időkeretének megemelésével rendelkezésre áll az iskolában.

2.10 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

Az írásbeli beszámoltatás szerepe

A tanulók tudásának, önálló feladat megoldásának mérése

A hiányosságok felmérése, pótlásuk megszervezése

Típushibák feltárása, a tapasztaltak felhasználása

Az írásbeli beszámoltatások eredménye nem lehet a tanuló félévi és év végi minősítésének (osztályzatának) egyedüli meghatározója, lehetőséget kell adni szóbeli feleletre is, és minősítéskor figyelembe kell venni a tanuló egész éves munkáját

Az írásbeli beszámoltatások formái

Az írásbeli felelet minimum 5 kérdésből áll, megoldása maximum 20 perc alatt történhet

Dolgozatnak minősül a minimum 3 óra anyagából íratott anyag.

A témazáró dolgozat egy fejezet (témakör) tartalmáról szól.

Az írásbeli beszámoltatás rendje

Írásbeli felelet, szabályozás nélkül íratható, az írásbeli feleletet nem kell előre bejelenteni.

A dolgozat írásának tervét az előző órán ismertetni kell a tanulókkal.

Témazáró dolgozat csak összefoglalás után következhet, ezért két tanórával a témazáró íratása előtt már ismerniük kell az időpontot a gyermekeknek, a témazáró írásának időpontját a nevelő köteles egy héttel előre bejegyezni a naplóba.

A tanulók eredményes felkészülésének érdekében egy tanítási napon belül alsó tagozaton legfeljebb egy, felső tagozaton kettő témazáró, illetve félévi vagy év végi felmérő dolgozatot lehet íratni.

Az írásbeli beszámoltatás eredményét két héten belül ismertetni kell a diákokkal.

Amennyiben ez nem történik meg, akkor a tanulónak jogában áll a jegyet nem beírni a naplóba.

Házi feladatok adásának szabályai

Bármely tantárgyból az otthoni, másnapra történő felkészülés az önálló munkavégzés erősítését, a gyakorlást, a tananyag megerősítését szolgálja.

A szóbeli és írásbeli házi feladatok, gyűjtőmunkák mennyiségénél és minőségénél figyelembe kell venni a következőket:

- a feladatok mennyisége olyan legyen, hogy ne jelentsen a tanuló számára aránytalanul nagy terhet,
- vegyük figyelembe, hogy a tanulók több tantárgyból is kapnak házi feladatot,

- a feladatok a tanítási órán tanult ismeretekkel megoldhatók legyenek,
- kerüljük a nagy mennyiségű, mechanikus munkavégzést igénylő házi feladatokat.
- Az írásbeli házi feladatokat a következő órán közösen, vagy egyénileg mindig ellenőrizzük, a hibákat javíttassuk.

Az alsós napközis foglalkozás ideje alatt megfelelő szervezéssel és foglalkozás vezetéssel biztosítani kell, hogy a tanulók a következő órákra az aznapi tárgyakból felkészüljenek. A foglalkozásokat vezető pedagógus ellenőrzi az írásbeli feladatok elkészítését és ellenőrzi, segíti a szóbeli tanulást. Törekedjünk arra, hogy a tanulók az aktuális napon feladott házi feladatokat maradéktalanul elvégezzék. Ehhez a nyugodt, tanulást segítő légkör megteremtése a foglalkozást tartó pedagógus feladata. A tanulási időre az iskola ne szervezzen lehetőség szerint szakköröket, és kérje a szülőket, hogy ne ezen idő alatt jöjjenek gyermekeikért, így zavarva a tanulás rendjét.

Hétvége előtt, péntekről hétfőre, házi feladatot ne adjunk, legyen idő a pihenésre és a családok együtt megvalósított kikapcsolódására.

Az őszi, téli, tavaszi, nyári szünet a kikapcsolódást szolgálja, erre az időszakra csak szorgalmi feladat adható.

2.11 A csoportbontások és egyéb foglalkozások szervezésének elvei

Iskolánkban 4. osztálytól a nyelvet, és létszám függően akár első osztálytól az informatikát bontjuk. A nyelvi bontás szülői választás alapján történik. Egyelőre angol és német nyelv között választhatnak, de ha az egyik nyelvet nagyon kevesen választják, akkor egy évfolyamon több osztályban kerülhet sor a tanulók összevonására.

Egyéb foglalkozások meghirdetése minden tanév elején előzetes szülői igény felmérése alapján történik. Ezekre a tanulók szeptember 15-ig szabadon jelentkezhetnek. Ezekre a foglalkozásokra, szakkörökre a vezető pedagógusnak munkatervet kell készítenie és bemutatnia egész évre. A foglalkozás indításának maximális létszáma 12-15 fő. A foglalkozásokról naplót kell vezetni, melyben fel kell tüntetni a foglalkozás időpontját, helyét, az anyagot és a jelenlévők számát. A távollétet a hiányzóknak igazolniuk kell. Félév végéig – szülői kérésre – csak indokolt esetben maradhat el a tanuló, melyet írásbeli kérés alapján az intézmény vezetője engedélyezhet.

Informatikában lehetőség szerint a bontás képesség alapján történik.

2.12 A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

Általános mérési szempontok

A mérés megkezdése előtt a tanulókat minden esetben szükséges tájékoztatni a mérés céljából, gyakorlati hasznosságáról és az elvégzendő feladatokról.

- Valamennyi próbát tornateremben, (vagy sportudvaron) tornaruhában - sportöltözetben célszerű végezni, végeztetni.
- A mérést mindig előzze meg az általános és speciális bemelegítés.
- Ezekkel a próbákkal egyszerűen, objektíven mérhető, értékelhető a tanulók fizikai állapota.
- Az általános testi erő, erő-állóképesség mérésére alkalmazott próbák elvégzésekor (minden próbában 3 kísérleti lehetőség megadásával) a legjobb teljesítményt kell nyilvántartásba venni, és a megfelelő pontértékeket (a megadott táblázat segítségével) meghatározni.
- Az általános fizikai teherbíró-képesség közös mérése és értékelése során el kell érni, hogy a tanulók elméletben és gyakorlatban is megszerezzék azokat az alapvető élettani, egészségtani és edzésméleti ismereteket, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a fizikai állapotuk szinten tartásához, szükség esetén fejlesztéséhez, valamint szintjének ellenőrzéséhez.
- A mérést a testnevelők végzik..
- A tanulók általános fizikai teherbíró-képességének fokozatos fejlesztése, mérése, az iskolai testnevelés részévé, kiemelkedő feladatává kell, hogy váljék.
- Évente 2 alkalommal (szeptember illetve május). 1-8. évfolyamon minden tanulót kivétel a gyógytestnevelésre járó és könnyített testnevelésben részesülőt mérjük.

A mérés folyamata

Az aerob állóképesség mérésére a felsoroltak közül bármelyik alkalmazható:

A Cooper-teszt
A Cooper úszás
A 2000 m-es síkfutás

Az egyéni aerob teljesítőképességet, akkor lehet a legpontosabban mérni, ha az alkalmazott próbák, végrehajtása kiegészül pulzusméréssel.

A pulzus mérése mindaddig - a készség szintjéig való - gyakorlási folyamatként fogható fel, amíg a tanulók nem tudják önállóan, megbízhatóan, pontosan elvégezni.

Az erő, erő-állóképességének mérése

1. Helyből távolugrás.
(Az alsó végtag dinamikus erejének mérésére)

2. Hason fekvésből törzsemelés.
(A hátizom erő-állóképességének mérésére)
3. Hanyattfekvésből felülés (térdérintéssel).
(A csípőhajlító és a hasizmok erő-állóképességének mérésére)
4. Fekvőtámaszban karhajlítás.
(A vállöv- és a kar erejének, erő-állóképességének mérésére)

A próbák leírása

Az aerob állóképesség mérése

Cooper-teszt; futással/kocogással, (indokolt esetben lehet úszással)

- Törekedni kell arra, hogy próba elvégzésének időpontjáig fizikailag pszichikailag, technikailag úgy készítsük fel a fiatalokat, hogy ne szorongjanak, és ne „szenvedjenek” futás - kocogás közben.
- A futás megkezdése előtt még egyszer hívjuk fel a próbázók figyelmét arra, hogy beszélgetés nélkül, mindenki a tőle telhető legnagyobb intenzitással fusson, - kocogjon 12 percig, közel azonos sebességgel úgy, hogy futás közben ne alakuljon ki tartósan oxigén hiány.
- A próbában elért teljesítmény alapján, az egyén aerob kapacitását akkor becsülhetjük meg legpontosabban, ha a futás próbát kiegészítjük pulzusméréssel. (A mért pulzusértékek csak akkor használhatók az elért teljesítmény korrigálására - az egyénre szabott edzéstervek elkészítéséhez - ha a mért értékek pontosak és valósak.)
- Már a kisiskolás korban is fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a próbákon elért azonos teljesítmény csak akkor jelent azonos állapotot, ha közel azonos pulzusszám emelkedéssel és megnyugvással jár együtt.
- A tanulókat (minél fiatalabb korban) meg kell tanítani a pontos pulzusmérésre, és a mért pulzus értékeinek értelmezésére.
- A próba megkezdése előtt, valamint a próba befejezése után azonnal meg kell mérni, és fel is kell jegyezni a percenkénti pulzus számot.
- A pulzusmérésnél - a kisebb hiba lehetősége miatt - kezdetben 30 mp-ig ajánlatos számlálni az érverések számát (az így kapott értéket kettővel kell megszorozni), némi gyakorlás után jobb, ha csak 20 mp-ig mérünk (és a mért értéket hárommal megszorozzuk).
- A vizsgálat befejezése után következhet a tanár-diák közös értékelés és minősítés, majd az egyénre szabott futásmennyiség meghatározása a csoportos vagy egyéni differenciált terheléshez.

Aerob állóképesség pontértékelése

Cooper teszt futás, vagy úszás	max77pont
.....	
általános testi erő, erő-állóképesség pontértékelése (4 próba elért teljesítmény értékelése esetén)	
Helyből távolugrás	max: 21pont
.....	
Hason fekvésből törzsemelés	max: 14pont
.....	
Fekvőtámaszban karhajlítás-nyújtás	max: 14pont
.....	
Hanyattfekvésből felülés (térdérintéssel)	max: 14pont
.....	
Elérhető maximális pontszám: 83pont (21+/3x14/) 63+77=140 pont	

Próbák az általános testi erő, erő-állóképesség méréséhez

Helyből távolugrás (cm)

Az alsó végtag dinamikus erejének mérése

Kiinduló helyzet: a vizsgált személy az elugró vonal (elugró deszka) mögé áll úgy, hogy a cipőorrával a vonalat nem érinti.

Feladat: térdhajlítás - és ezzel egyidejűleg páros karlendítés hátra, hátsó rézsútos mélytartásba, előzetes lendületszerzés, - majd erőteljes páros lábú elrugaskodás és elugrás előre.

Értékelés: az utolsó nyom és az elugró vonal közötti távolságot mérjük cm-ben.

Hason fekvésből törzsemelés folyamatosan (db)

(Maximális időtartam: 4 perc)

A hátizmok dinamikus erő-állóképességének mérése

Kiinduló helyzet: a vizsgált személy hasán fekszik úgy, hogy az állával megérinti a talajt, és mindkét karja laza tarkóratartás helyzetében van. A vizsgálatot végző személy az egymáshoz tett lábfejeket a földhöz szorítja.

Feladat: a vizsgált személy az

1. ütemre törzsemelést végez,
2. ütemre összeérinti a könyökét az álla alatt,

3. ütemre visszanyit tarkórártartásba,
4. ütemre törzsét leengedve visszafekszik a földre.

Hanyattfekvésből felülés folyamatosan (db)

(Maximális időtartam: 4 perc)

A hasizmok erő-állóképességének mérése

Kiinduló helyzet: a vizsgált személy torna vagy egyéb puha szőnyegen a hátán fekszik, és mindkét térdét 90 fokos szögben behajlítja. Laza tarkóra tartás előre néző könyökkel.

Feladat: a vizsgált személy üljön fel, könyökével érintse meg azonos oldalon a combokat. Hanyattfekvés és újabb felülés következik folyamatosan.

Értékelés: a szünet nélküli szabályosan végrehajtott felülések száma.

Fekvőtámaszban karhajlítás folyamatosan (db)

(Maximális időtartam: lányok 2 perc; fiúk: 4 perc)

A vállövi és a karizmok dinamikus erő-állóképességének mérése

Kiinduló helyzet: mellső fekvőtámasz (tenyerek vállszélességben előre néző ujjakkal, egyenes törzs, nyak a gerinc meghosszabbításában, nyújtott térd, merőleges kar.)

Feladat: a vizsgált személy mellső fekvőtámaszból indítva karhajlítást- és nyújtást végez. A törzs feszes, egyenes tartását a karnyújtás- és karhajlítás ideje alatt is meg kell tartani, a fej nem lóghat. A karhajlítás addig történik, amíg a felkar vízszintes helyzetbe nem kerül.

Értékelés: a szünet nélküli szabályosan végrehajtott ismétlések száma.

2.13 Az iskolai egészségnevelés és környezeti nevelési elvei

A környezeti nevelésről általában

A környezeti nevelés nem csak szükségszerűség, hanem kihívás is egyben. A környezeti nevelés során a pedagógiának a tudatformálás eszközeit kell felhasználnia ahhoz, hogy olyan életviteli szokások, és környezeti erkölcs alakuljon ki az emberek fejében, amellyel képessé válnak a fenntartható jövőért hathatósan tevékenykedni.

A környezeti nevelés tehát tudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel kialakításának elősegítése, vagyis a természet, az épített és társadalmi környezetet, az embert tisztelő szokásrendszer kialakítása érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi szempontok szerint.

A ma környezeti nevelése a holnap környezeti kihívásaira készít fel. Ezért nem vonatkozhat tananyaga csak a múltra, a megtörténtre. Lényeges eleme a jövő meg-

tervezéséhez és lehető legteljesebb megéléséhez szükséges egyéni és közösségi képességek és készségek megalapozása, illetve kialakítása.

A környezeti nevelés a személyiségformálás olyan összetevőit és folyamatait jelenti, melyek a személyek illetve közösségek környezeti identitásának kialakulását és elmélyülését segíti magatartás- és tevékenység – repertoárjuk ökológiai szemléletű gazdagítása által.

A környezeti problémák alapjukat, gyökereiket tekintve nem természettudományi karakterűek hiszen mögöttük mindig valamilyen emberi cselekvés, etikai, esztétikai mozgóerők, érdekek és ellentétek húzódnak.

A környezeti nevelés nem magáról a természeti vagy humán környezetről szól, hanem az ember és környezete kapcsolatáról. A tárgya tehát e reláció köre, és éppen ebből következőleg szükségszerűen komplex és integrált nevelési terület.

A környezeti fenntarthatóságra nevelés lényegében azt jelenti, hogy az oktatás kapcsolatokat hozzon létre környezeti, a társadalmi és a gazdasági rendszer között a célból, hogy megértessük e kapcsolatok működési szabályait. Ennek központi gondolata a természeti, az épített, a társas- társadalmi környezet fenntarthatósága, és ehhez szükséges ismeretek, magatartásminták, értékek és életviteli szokások megtanítása.

Meg kell értetni az ember és a környezet kölcsönös összefüggéseit és egymásra utaltságát.

Tartalma: előkészítés-	egyeztetések NAT, Kerettantervekbe bedolgozás Iskolai munka megszervezése
Tartalmi rész	1. Helyzetelemzés 2. Célok: - általános hosszú távú rövid távú 3. Alapelvek 4. Tartalmi elemek 5. Sikerkritériumok 6. Feladatok - általában - alsó tagozat - felső tagozat 7. Eszközök eljárások

Helyzetelemzés

Az iskolavezetése, pedagógusai és technikai dolgozói sokat tesznek azért, hogy a tanulók iskolai környezete ápolts, tiszta, kulturált legyen. A folyosókat, osztályokat és az udvart virágok díszítik, szépek a szaktantermi dekorációk.

Kiemelten foglalkozunk tanórákon és tanórákon kívüli is környezeti nevelésükkel. Éveken keresztül jól működő környezetvédelmi szakkörünk volt, akik nemcsak az iskola, hanem Rákoscaba környezetét is aktívan ápolták.

A környezetvédelmi tevékenységünk elismeréseként kétszer is elnyertük az ÖKO iskola címet.

A környezeti nevelés általános céljai

Elősegíteni a tanulók környezettudatos magatartásának életvitelének kialakítását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntarthatóságát.

A tanulók váljanak érzékennyé környezetük állapota iránt. Legyenek képesek a környezet sajátosságainak, minőségi változásainak megismerésére és elemi szintű értékelésére; a környezet természeti és ember alkotta értékeinek felismerésére és megőrzésére; a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelezettségeik felismerésére és jogaik gyakorlására; alakuljon ki bennük bátorító, vonzó jövőkép, amely elősegíti a környezeti harmónia létrejöttéhez szükséges életvitel, szokások kialakulását és a környezet iránti pozitív érzelmi viszonyulások megerősödését. A környezet ismeretén és személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten egyaránt legyen a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelv.

A környezeti nevelés során a tanulók ismerjék azokat a jelenlegi folyamatokat, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelenségek mutatkoznak. Konkrét hazai példákon ismerjék fel a társadalmi-gazdasági modernizáció pozitív és negatív környezeti következményeit.

A tanulók kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába. Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség a környezeti károk megelőzésére törekvés váljon meghatározóvá. Szerezzenek személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése, és megoldása terén.

Nevelési célok:

- előrelátó, logikus gondolkodásra nevelés
- tisztaságra nevelés
- takarékosagra nevelés
- az élet tiszteletére nevelés
- felelősségvállalásra nevelés
- értékmegőrzésre nevelés
- önálló döntésre nevelés
- együttműködésre nevelés

Legfontosabb **hosszú távú** célunk:

1. Elősegíteni a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulását – cél a természet fennmaradása és a társadalom fenntarthatósága.
2. Kialakítani a környezet ismeretén a személyes felelősségen alapuló környezeti magatartást – váljon a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelvvé.
3. Érzékenynek tenni a tanulókat a környezet állapota iránt.
4. Tudatosítani a környezet értékeit és annak megőrzését.
5. Tiszteljék a természetet (erőit, szépségét) !
6. Figyeljenek a természetes környezetünk megőrzésére ápolására.
7. A környezeti konfliktusok kezelésére tudjanak együtt működni.
8. Meghatározóvá tenni a környezeti károk megelőzésére való törekvést

9. Az emberiség közös öröksége; a környezet minőségének fenntartása és javítása
10. Általános emberi egészségvédelem
11. Az ökológiai egyensúly fenntartása
12. A természeti erőforrások előrelátó és ésszerű felhasználása
13. Minden egyes ember hozzájárulása a környezet védelméhez
14. Képesé válni az élethosszig tartó tanulásra
15. Rendszerszemléletre nevelés
16. Alternatív problémamegoldó gondolkodás elsajátítása
17. A globális összefüggések megértése
18. A létminőség választásához szükséges értékek megmutatása
19. A létminőséghez tartozó viselkedési normák és formák kialakítása
20. A természet, az élet, a biológiai sokféleség jelentőségének megértése.
21. A szerves (organikus) kultúra fontosságának megismertetése a fenntartható fejlődésben

A jövőkép

Szeretnénk, ha iskolánk olyan intézménnyé válna, ahová nap, mint nap szívesen járnak a gyerekek, mert kellemes, tiszta környezetben válik lehetővé a tanítás – tanulás folyamata.

A belső tereket igyekszünk hangulatossá tenni, a termék rendjére, a zöld növényekre a tanulók, a tanárok és a technikai személyzet is kellő gondot fordít.

Diákjaink és dolgozóink figyelnek az energia és vízfelhasználásra, csökkenhet a keletkezett hulladék mennyisége.

Folytatjuk a sikeres erdei iskolai programot.

Minden évben van papírgyűjtési akció.

A tanulóink külön tárolóba helyezhetik a használt szárazelemeket.

Bevezethetjük a szelektív hulladékgyűjtést, ha erre megfelelő tárolókat kapunk a megfelelő szakhatóságtól.

Arra buzdítjuk tanulóinkat, hogy a jó idő beköszöntével járjanak kerékpárral.

Ezek az aprónak tűnő lépések, segítenek közelebb vinni tanulóinkat a természethez, annak megóvásához és nem utolsósorban szeretetéhez.

Legfontosabb rövid távú céljaink

Alsó tagozaton

A célok megfogalmazásakor tisztában kell lennünk azzal, hogy először a gyerek tapasztalat útján érzékeli az egész világot.

Tanórákon: (lásd részletesen kidolgozva a tantárgyaknál)

Óvodás és kisiskolás korban a környezettel kapcsolatos érzelmek, attitűdök, szokások kialakításának nagyobb szerepet kell kapni, mint a konkrét tudásnak.

A környezetismeret tantárgy a valóságos környezet megfigyelésével, vizsgálatával kielégítheti a gyermeki kíváncsiságot. Felkelti a természeti jelenségek megismerésének vágyát, bemutatja az élővilág sokszínűségét, az élőlények egyedi, megismételhetetlen voltát, az ember felelősségét az élővilág megőrzésében.

A környezeti nevelés beépíthető valamennyi műveltségi terület tantárgyaiba, de megjelenhet önálló környezeti tantárgyként is, alapozó vagy összegző célzattal.

A magyar nyelv és irodalom órákon is az élő természethez, az élőlényekhez való érzelmi kötődés, a felelősség érzés itt más szempontból közelíthető meg. Az érzelmi kapcsolat létrejöttét segíthetjük a rajz és vizuális kultúra tanítása során is. Itt is lehetőség van a természet sokszínűségének, formagazdagságának a tanulmányozására. A technika- és életvitel órákon a felhasznált természetes anyagok, az épített környezet megismerése nyújt lehetőséget a környezeti nevelés számára.

A tanórán a tananyagon kívül még sok apróság is nevel a környezet megóvására, környezetbarát életmódra. Vannak olyan mozzanatok, amelyek minden tanórán megvalósíthatók. **Például:** termék esztétikus díszítése, tisztasága, szellőztetés módja. Szelektív hulladékgyűjtés, tanulmányi kirándulások időpontja, témái.

Az iskolákban folyó környezeti nevelés nemcsak a tanórák keretei között zajlik, hanem a tanórákat kiegészítő, úgynevezett tanórán kívüli foglalkozásokon is. Tehát az iskolai környezeti nevelés több színhelyen zajlik.

Az iskolai környezeti nevelés nagyon sokrétű, ezért nem szűkíthető le a tanórai ismeretszerzés és számonkérés kereteire. A tevékenységek sokkal szélesebb körét foglalja magába, amelyeknek csak egy hányada illeszthető be a tantárgyi órák adta lehetőségekbe. Számos olyan tevékenység létezik, amely túlnyúlik a tantermen és az iskola falain. Gyakorta hatékonyabbak a tanórán kívüli tevékenységek a gyerekek környezeti nevelésében. Nagyon fontos környezeti nevelő hatású lehet az iskolai élet, iskolai környezet minősége, mint példa. Az iskolai étkeztetés formája és minősége, a higiénia, az iskolakörnyéki közlekedés, takarékoság, hulladékkezelés

Tanórát kiegészítő, tanórán kívüli:

iskolában:

- szakkör
- vetélkedő
- pályázatok
- kiállítás
- faliújság
- iskolai rendezvények
- gyűjtési akciók

természetben, vagy lakóhelyen:

- erdei iskola
- tanulmányi kirándulás
- tábor
- séta

Felső tagozaton

Tanórán: Az órai munka keretein belül –bármilyen tantárgyról legyen is szó- meg lehet állni és néhány szót ejteni a környezeti vonatkozásokról, tehát ezek a témák integráltnak jelennek meg, nem egy konkrét tantárgy - környezetvédelem - képében. A modulok és osztályfőnöki órák témáiba beépítve és ezzel a környezeti szemléletű oktatás megvalósítása.

Tanórán kívül:

Egészségvédő és környezetvédő szokások kialakítása :

Már első osztálytól törekszünk a környezetkímélő, környezetet óvó magatartás kialakítására. Ezek eseményeit rögzítjük a pedagógiai programban.

Az iskola területén szigorúan fellépünk a dohányzás ellen. A termeket rendszeresen szellőztetni kell, a gyerekeket is arra kell buzdítani, hogy a lehető legtöbbet legyenek friss levegőn. Fontos a tisztaságra, rendre, értékőrzésre nevelés. Kiemelt feladat a takarékosagra nevelés.

Kirándulások szervezése

Rövidebb –hosszabb túrákat szervezhetünk a környék természeti értékeinek, vagy távolabbi területek látnivalóinak megismerése érdekében. Ez alatt a gyerekek elsajátíthatják az alapvető tájékozódási tudnivalókat, megismerhetik az adott terület geológiai, biológiai, történelmi, kulturális, néprajzi értékeit. Megtanulnak kulturáltan viselkedni a természetben, óvni a természeti kincseket.

Szakkörök:

Az érdeklődő tanulókat gyűjtjük össze egy-egy környezet-természetvédelmi terület alaposabb körüljárására. A szakkör követi és kiegészíti az adott évfolyam idevágó tantárgyainak tananyagát, vagy a tanmenetekben nem szereplő témákat is feldolgozunk, pl.: ökológia ismeretek, biogazdálkodás, gyógynövényismeret, mikroszkópos vizsgálatok, környezetvédelmi mérések és az eredmények feldolgozása, csillagászat, meteorológia stb.

Tanulóknak adott feladatok:

Egy-egy környezetvédelmi problémát önálló kutatómunka, megfigyelés alapján dolgoznak fel a tanulók egyéni, vagy csoportmunka keretein belül. Buzdítjuk őket pályázat kiírásával is. Rámutatunk egy időszerű, aktuális problémára

Környezetvédelmi jeles napok megünneplése :

március 22.	Víz Napja
április 20.	Föld Napja
május 10.	Madarak és Fák Napja
június 05	Környezetvédelmi Világnap
szeptember 20.	Takarítási Világnap

Azt a tudatot erősítjük, hogy a Földön egyetemesek a problémák és megoldásukhoz minden ember összefogására szükség van.

Ez alkalommal plakátokat, rádióműsort, készítünk, vetélkedő szervezünk.

Időtartama lehet a jeles nap maga, de lehet akár egy hét-„Ökohét” is.

Vetélkedők, tanulmányi versenyek:

Az érdeklődő tanulók részt vehetnek háziversenyeken, kerületi megmérettetésen, bővíthetik lexikális tudásukat és fejleszthetik gyakorlati, illetve problémamegoldó képességeiket.

Környezetvédelmi akciók szervezése:

Egy-egy helyi környezeti probléma megoldására szervezhetünk olyan akciókat, amelyek felhívják a lakosság figyelmét a problémára, egyben teret engednek nekik az aktív bekapcsolódásra. (hulladékgyűjtés, parlagrafű szedés, játszótér karbantartása, az iskola környezetének rendbehozása stb.)

Kiállítások rendezése:

Rendezhetünk az iskolában figyelemfelkeltő, nyitott környezetvédelmi kiállításokat (pl: szemétszobrászat, helyi védett terület értékei), amelyek készítésében részt vehet minden aktivista

Bekapcsolódás a települési környezet szépítésébe:

Lehet itt szó fásításról, vagy szemétszedésről az iskola környékén, és a házfalakat elcsúfító falfirkák eltávolításáról.

Kapcsolattartás környezet-és természetvédelmi szervezetekkel:

Találkozzanak a tanulók a hazai környezetvédő szervezetekkel, vagy meghívott aktivistáikkal, akik ismertetik a szervezet munkáját, kérhetünk tőlük kiadványokat és részt vehetünk önkéntesként az aktuális akciókban.

Bevezettük a szelektív hulladékgyűjtést:

Ha lehetőség van rá, célszerű a papír-, műanyag palack és az üveghulladék gyűjtésére szolgáló konténereket kérni a helyi hatóságtól. Iskolánkban hatékonyan működik a szelektív hulladékgyűjtés, a száraz elemeket erre szolgáló gyűjtő edénybe különítjük el, a műanyag palackokat is külön szemetesbe helyezzük és a gyerekekkel közösen kiszállítjuk a helyi szelektív hulladékgyűjtő helyre.

Nyári táborok, erdei iskola szervezése:

A nyári táborok programja csoportosuljon egy-egy téma köré (pl. a vízszennyezések vizsgálata) foglalja magába az adott egy élőhely változásával is, de mindenképpen legfontosabb eleme a terepen végzett önálló, vagy csoportos mérés, megfigyelés, információgyűjtés és feldolgozás.

Iskolai zöld könyvtár, videotár létrehozása:

Az iskolai könyvtárban egy helyre rendezzük a természet-és környezetvédelemmel foglalkozó szakirodalmat, és megismertetjük a tanulókkal.

A környezeti nevelés egy-egy szakasza, témája átívelheti a gyermek egész iskolában töltött idejét, azaz a nyolc évet, de megjelenhet csak a tanítási órákon, témától függetlenül.

Alapelvek

A környezeti nevelés embereszménye a „környezeti polgár”, akinek alapelve, hogy

- A környezet: - az emberiség közös öröksége
- Minőségének megőrzése és javítása közös és egyéni kötelesség
- Az egészségvédelem és az ökológiai egyensúly fenntartásának része
- Védelméhez minden ember képes hozzájárulni
- Részét képező erőforrásokat előreláthatóan és ésszerűen szabad csak felhasználni

A környezeti nevelés tartalmi elemei

A környezeti nevelés során a tanulók ismerjék meg azokat a jelenlegi folyamatokat, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelenségek mutatkoznak. Konkrét hazai példákon ismerjék fel a társadalmi-gazdasági modernizáció pozitív és negatív környezeti következményeit.

A tanulók kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába. Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére való törekvés válják meghatározóvá. Szerezzenek személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén. (NAT)

Mindezen tartalmaknak fokozatosan kell megjelenniük az általános iskolai pedagógiai munkában.

A környezeti nevelés céljaként megfogalmazott fenntartható fejlődés, környezettudatos magatartás előmozdításához elengedhetetlen, hogy az általános iskola befejezésekor a diákok megértsék, saját életükre alkalmazni tudják az alábbi fogalmakat:

- **Fenntartható fejlődés:** A jelenlegi generációk szükségleteinek kielégítése olyan módon, amely nem veszélyezteti a jövő nemzedékek szükségleteinek kielégítését
- **A növekedés korlátai:** A Föld, és a földi erőforrások végeességéből adódó korlátok, melyek lehetetlenné teszik az emberiség lélekszámának, és anyagi javainak folyamatos gyarapodását.
- **Alapvető emberi szükségletek:** Minden ember és társadalom igénye és joga a túléléshez szükséges energiához és anyagokhoz való igazságos és egyenlő hozzáférésre, és a Föld lehetőségeihez mért kielégítő életminőség megvalósítására.

- **Az elővigyázatosság elve:** A megfontolt, a nem kívánt következményekre is figyelemmel lévő, az ökológiai folyamatokba a lehető legkevésbé beavatkozó döntéshozatal szükségessége olyan esetekben, amikor nem ismerünk minden körülményt, és/vagy amikor az adott kérdésre vonatkozó tudományos álláspont megosztott.
- **Kölcsönös függőség:** A minden elem és életforma (beleértve az embereket is) között fennálló kölcsönös és egyenrangú függőségi kapcsolatok a természeti rendszerekben.

Nevelési elvek

A pedagógusok felé támasztott igény:

- következetesség
- érdeklődés,
- megértés,
- segítőkészség,
- szakmai hozzáértés
- hitelesség
- tájékozottság

Sikerkritériumok

- A társas kapcsolatok fejlesztése
- A programban való maximális részvétel elérése
- Tantervi követelmények teljesítése
- Morális gondolkodás fejlődése
- Pedagógiai kompetenciák fejlődése

Feladatok

A természeti, az épített, a társadalmi környezet, az emberiség jövőjének fenntarthatósága érdekében szükséges:

- magatartásminták (környezetbarát attitűdök, szokások)
- ismeretek
- értékek
- életviteli szokások megtanítása, kialakítása
- a természeti és társadalmi környezetről tények, ismeretek, problémamegoldó gondolkodás közvetítése
- a környezeti folyamatok, összefüggések megértésének segítése

Az iskolai környezeti nevelési program kidolgozása,

- elfogadtatása a tantestülettel,
- részletes helyi, környezeti nevelési pedagógiai program kidolgozása

Az iskolai eszköztár bővítése:

- a teremfelszereltség javítása
- TV, videó, vetítógép biztosítása a megfelelő termekben és témákhoz
- szertárak folyamatos bővítése.

- Kapcsolatfelvétel civil természetvédő szervezetekkel

Formái

A környezettudatos magatartást kialakíthatjuk, formálhatjuk direkt és indirekt módon. Közvetlen a tanórán, vagy a tanórán kívül nyújtott ismeret, egy-egy probléma felvetése, körüljárása, míg közvetett forma az, ha az iskolában rend és tisztaság van, ha a tanulók követhetik a tanárokat-mint viselkedési mintát-a természetes és a mesterséges környezettel való viszonyukban.

Módszerei (mind két tagozaton, életkori sajátosságaiknak megfelelően):

A környezeti nevelésnek főleg azok a módszerek kedveznek, amelyek aktív cselekvésre ösztönzik a tanulókat. Eredményesek az együttműködő - kooperatív-tanulási formák, a páros, csoportos feladatok, megfigyelési, észlelési, mérési gyakorlatok. A kooperatív tanulási technikák segítő kölcsönösségen alapulnak. A tanulók közötti közvetlen gondolatcserére funkcionálisan is megszervezett együttes cselekvésre épülnek, így fejlesztik az ismeretszerzés megszervezésének képességét, teret adnak a beszámolásra, az ismeretek megosztására, átadására. Az együttes siker lehetősége pozitív élményt nyújthat, a tanulásban való részvétel mind a személyiség, mind a közösség fejlődését elősegíti.

- Megfigyelés, ezek rögzítése
- Adatgyűjtés, feldolgozás
- „Öröm és bánat” térkép készítése
- Az adott témák analitikus és holisztikus körüljárása
- Fogalmak, jelenségek összefüggések, törvényszerűségek kollektív definiálása, pontosítása
- Új ismeretekhez kapcsolódó kérdések megfogalmazása csoportosan
- Összefüggések keresése, következtetés, összehasonlítás
- Vélemények ütköztetése, vita, szituációs játékok
- Érveléstechnikai gyakorlatok
- Könyvtározás, információhordozók megismerése
- Adott téma analitikus és holisztikus körüljárása
- Esszé írása adott témában
- Kiselőadás készítése
- Interjúk, felmérések készítése az emberek és a környezet viszonyáról
- Csoportos asszociációs feladatok
- Tervezés, folyamatok, jelenségek modellezése
- Szövegértelmezés, lényegkiemelés és annak megvitatása
- Problémamegoldó gyakorlat ötletbörzével
- Szituációs játék az érdekek ütköztetésének szemléltetésére
- Tesztkészítés, tesztértékelés
- Témához kapcsolódó tanult ismeretek visszakeresése, koncentrálása
- Tényanyaggyűjtés, rendszerezés
- Terepi munka: mintavétel és értékelés, megfigyelés, elemzés
- Természetvédelmi tevékenységek (őrzáratok, madárvédelem, faültetés)

- Részvétel a helyi, országos környezetvédelmi tevékenységekben (programok megismerése, véleményezése, a megvalósítás segítése)

A program megvalósításához szükséges erőforrások

- Anyagi:** könyvek, folyóiratok beszerzése
Versenyek, iskolai programok díjazása
Foglalkozások kellékeinek megvásárlása
Meghívott előadók díjazása
Tanórán kívüli foglalkozások díjazása
- Humán:** Pedagógusok kompetenciájának fejlesztése
Továbbképzések, átképzések szorgalmazása
Nem pedagógus alkalmazottak bevonása
Külső szakemberek, szervezetek bevonása

Értékelés (mindkét tagozaton, életkori sajátosságok függvényében)

A környezeti nevelés során az a célunk, hogy olyan majdani tagjait neveljük a társadalomnak, akik a természettel, környezetükkel harmóniában élnek, érzékenyek a környezetük mindenkori állapotára és a lehető legtöbbet teszik ezen állapot javítása érdekében.

Így ezen attitűdök kialakulása hosszadalmas folyamat is lehet, az sem biztos, hogy „tetten érhető”, amíg a gyermek az iskolába jár, ezért ezen viselkedésbeli eredmények nem mérhetők számszerűen, osztályzatokkal. Az sem egyértelmű, hogy mi tekinthető a családi nevelés eredményének és mit sajátított el az iskolában. A fejlődést viszont nyomon követhetjük, a szándékot elismerhetjük, a pozitív változást jutalmazhatjuk.

Az eredményvizsgálat egyes tanulók esetében irányulhat:

- az iskolai cél-és értékrendszer megvalósulására,
- a szociális képességek alakulására,
- a beállítódások és értékorientáció fejlődésére,
- a konfliktuskezelés módjára,
- a befolyásolhatóságra
- a kreatív döntéshozatalra
- arra, hogy mennyire válik belsővé a természet-környezet megőrzésének igénye.

Osztályközösségek esetében vizsgálhatjuk:

- a csoportviszonyok
- a közvélemény,
- a morális gondolkodás,
- az informális kapcsolatrendszerek,
- a befolyásolás
- és a tevékenységrendszerek alakulását

Az eredményvizsgálatok a következők lehetnek:

- folyamatkövető megfigyelés
- célzott megfigyelés
- helyzetfelmérés.

2.14 A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

A tanuló magatartásának értékelése

- Viselkedése az iskolában és az iskolán kívül (múzeumlátogatás, színház, kirándulás idején).
- Fegyelme a tanórákon és a tanórán kívül (óráközi szünetben, napközi otthonban).
- Társas kapcsolatai (az osztálytársaihoz és a felnőttekhez egyaránt).
- Környezetének alakítása, védelme.
- Feladatvállalása az osztályközösségben, azok ellátása.

A tanuló szorgalmának értékelése

- Tanuló aktivitása, figyelme.
- Többletfeladatok vállalása.
- Felszerelésének megléte, rendben tartása.
- Házi feladatainak gondossága, elkészítése.
- Kötelességtudatának fejlődése.

A magatartás értékelésének kritériumai

A magatartás osztályzat az életkorhoz mérten a tanuló iskolai és iskolán kívüli fegyelmezettségét, viselkedését, társaihoz, a felnőttekhez, saját és mások iránt érzett felelősségérzetét, a házirend betartását, az iskola vagyontárgyainak megóvását értékeli.

Hangsúlyozni kell, hogy az értékelésnél az iskola által támasztott erkölcsi követelmények jelentik a viszonyítási alapot.

Példás (5) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja
- tanórán és tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik
- kötelességtudó, feladatait teljesíti
- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti
- tisztelettudó
- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz

- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetét
- nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása
- elkerüli a durvaságot, a trágár kifejezéseket mellőzi

Jó (4) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja
- tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti
- az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt
- nincs írásbeli intője vagy megrovása

Változó (3) az a tanuló, aki:

- cselekedetei következményeit nem képes felmérni, így gyakran vét a házirend ellen
- figyelmeztetésre képes a viselkedési normák betartására
- játékban, közösségi munkájában gyakran durva
- társaival nem mindig van jó viszonya, csínytevéseivel bosszantja őket
- közeli barátaival megértő, segítőkész
- az órai munka során figyelmetlenül dolgozik
- megbízatásait sem végzi kellően
- környezete rendjéért semmit nem tesz
- sérelmeit időnként önbíráskodással torolja meg
- gyakran figyelmeztetni kell a viselkedési szabályok betartására

Rossz (2) az a tanuló, aki:

- a házirend előírásait sorozatosan megsérti
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt
- több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokozatú büntetése

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve az osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte /vagy megsértése / szükséges.

A szorgalom értékelésének kritériumai

A szorgalom jegy a tanuló egyéni képességeihez mérten a tanulmányi munkához való viszonyát, munkavégzését és kötelességtudatát értékeli.

Példás (5) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi
- munkavégzése pontos, megbízható
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként vesz részt
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza

Jó (4) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik
- a tanórákon többnyire aktív
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti
- taneszközei tiszták, rendezettek

Változó (3) az a tanuló, aki:

- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti
- felszerelése és házi feladata gyakran hiányzik
- érdemjegyeit és osztályzatait több tárgyból is lerontja
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik

Hanyag (2) az a tanuló, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen
- feladatait többnyire nem végzi el
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek
- a tanulásához nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

Jutalmazások:

- Szaktanári szóbeli és írásbeli dicséret
- Osztályfőnöki szóbeli és írásbeli dicséret
- Igazgatói írásbeli dicséret
- Nevelőtestületi dicséret
- Az iskolai ünnepélyeken, kerületi versenyeken való részvételért a tanulók jogosultak az igazgatói dicséretre.

Elmarasztalások:

- Szaktanári figyelmeztetés
- Szaktanári intés
- Osztályfőnöki szóbeli és írásbeli figyelmeztetés
- Osztályfőnöki intés
- Osztályfőnöki megrovás
- Igazgatói figyelmeztetés
- Igazgatói intés
- Igazgatói megrovás
- Nevelőtestületi megrovás
- Fegyelmi eljárás

A jutalmazás és büntetés alkalmazásánál indokolt esetben nem kell alkalmazkodni a fokozatok betartásához.

Az írásos jutalmazások és büntetések bekerülnek a tanuló tájékoztató füzetébe és az értékelő naplóba.

Záró rendelkezések

A nevelési program és a helyi tanterv engedélyeztetésének, nyilvánosságra hozatalának és módosításának mechanizmusa.

a. A tájékoztatás, megismertetés formája, rendje

A véleményezésre jogosultak számára, a program elfogadása előtt, az igazgató biztosítja a programtervezet 1-1 példányának átadásával a megismertetést

A hozzáférhető elhelyezés biztosítása

A helyi pedagógiai program 1-1 példánya az intézmény igazgatói irodájában, irattárban, nevelői szobában, illetve könyvtárban kerül elhelyezésre.

b. A tájékoztatás kérés és erre a tájékoztatás adás rendje

Az iskolahasználók az iskola igazgatójától kérhetik a pedagógiai programba történő betekintést. Az érdeklődők az iskolai könyvtárban olvashatják el a dokumentumot, illetve az intézmény honlapjáról is lehetőség van azt letölteni

c. A pedagógiai program módosítása

Az iskola Pedagógiai Programjának módosítását – indoklás mellett – kezdeményezheti az igazgató, az iskolavezetőség, az egyes tantárgyi munkacsoportok/munkaközösségek. A módosítási javaslatot és annak részletes indoklását az igazgató köteles 30 napon belül a nevelőtestület elé terjeszteni.

A nevelőtestület többségi határozattal (jelenlévők 50%-a + 1 fő) dönt a javaslatról.

Amennyiben a nevelőtestület a módosítás mellett dönt, az igazgató a döntés után 10 napon belül köteles a módosítási kérelmet a fenntartónak felterjeszteni.

Legitimációs záradékok

Intézményünk helyi pedagógiai programját a nevelőtestület 2013.....-én elfogadta.

2013.....-én az Iskolaszék egyhangúlag elfogadta.

2013.....-én a Diákönkormányzat elfogadta a helyi pedagógiai programot.

A Rákoscsabai Jókai Mór Református Általános Iskola a helyi pedagógiai program módosítását, a fenntartó **Budapest-Rákoscsabai Református Egyházközség** 2013. .... napján megtartott presbiteri ülésén ..... sz. határozatában jóváhagyta.

Budapest, 2013.....

.....
Földvári Nagy László
egyházközségi főgondnok

.....
Dr. Füzesi Zoltán
lelkipásztor

.....
Ágotai Ferenc
igazgató

Budapest, 2013.....